

Nr 45.

Ankom till riksdagens kansli den 3 juni 1925 kl. 10 f. m.

Bevillningsutskottets betänkande, angående beräkning av bevillningarna för budgetåret 1925—1926, m. m.

Jämlikt § 40 riksdagsordningen avgiver bevillningsutskottet härmed förslag till beräkning av de särskilda bevillningarnas belopp för nästa budgetår vid tillämpning av gällande eller vid innevarande riksdag fastställda grunder.

På sätt framgår av vid årets statsverksproposition fogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 2 januari 1925 (bilaga till 1925 års statsverksproposition: inkomsterna), underställde dåvarande chefen för finansdepartementet nämnda dag Kungl. Maj:ts prövning finansplan för statsregleringen vid den nu samlade riksdagen ävensom beräkning av statens inkomster för nästkommande budgetår eller tiden 1 juli 1925—30 juni 1926. Departementschefen anmälde därvid, bland annat, riksräkenskapsverkets skrivelse den 9 december 1924 med inkomstberäkning för nämnda tid, vilken skrivelse återfinnes i nyssnämnda protokollsutdrag. Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 15 maj 1925 dagtecknad proposition nr 232 dels avgivit förslag om fortsatt uttagande av omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker under instundande budgetår, dels ock föreslagit ändring av de i statsverkspropositionen gjorda beräkningarna beträffande två inkomsttitlar, nämligen stämpelmedlen och tullmedlen. I det följande kommer utskottet att vid behandling av de särskilda bevillningarna lämna redogörelse dels för innehållet i riksräkenskapsverkets nämnda skrivelse dels ock ej mindre för vad Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen och i propositionen nr 232 föreslagit än även för vad föredragande departementschefen för egen del anfört.

Till ovannämnda vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokoll har departementschefen tillkännagivit sin anslutning i stort sett till riksräkenskapsverkets förslagsberäkning, vilken departementschefen funnit vara präglad av nödig försiktighet.

1:o.

Inkomst- och förmögenhetsskatten.

Rörande denna inkomsttitel har riksräkenskapsverket till en början anfört följande:

Riksräken-
skapsverket.

»De svårigheter, som i allmänhet under icke normala tider möta vid förutberäkning av framtida inkomster, äro särskilt framträdande vid förevarande titel. De omständigheter, som kunna inverka förändrande på de för den gångna tiden givna siffrorna, äro nämligen i detta fall både många och ovissa. Av de upplysningar riksräkenskapsverket inhämtat synes dock framgå, att, om än konjunkturerna för vissa industrier, särskilt trävaru-, pappers- och cellulosaindustrierna, äro synnerligen dåliga, på det hela de inkomster, för vilka enskilda skattskyldiga skola debiteras nästa år, torde komma att i någon mån utvisa förbättring.

Här nedan behandlar riksräkenskapsverket till en början endast den del av inkomsttiteln, som benämnes »Skatt å inkomst och förmögenhet». I riksstaten för innevarande år är denna skatt upptagen med 133,000,000 kronor.

Enligt från statistiska centralbyrån erhållna preliminära uppgifter svara häremot följande faktiskt debiterade belopp:

För enskilda	kronor	105,320,851
A-skatt av bolag	»	39,009,853
		<u>144,330,704.</u>

Härav kunna, enligt vad i det följande framhålles, 93 procent eller således i runt tal 134,200,000 kronor antagas komma att inflyta.»

Med ledning bland annat av berörda preliminära sifferuppgifter samt under antagande att inkomst- och förmögenhetsskatten komme att utgå efter samma procenttal å grundbeloppen som för åren 1921—1924 har riksräkenskapsverket beräknat, att den år 1925 debiterade skatten skulle uppgå till 151.4 miljoner kronor.

I anslutning härtill har riksräkenskapsverket vidare anfört följande:

»Att iakttaga är vidare, att ovan beräknade debiterade belopp icke kommer att sammanfalla med det influtna och för budgetårets statsreglering behållna beloppet å denna skatttitel. Å ena sidan tillkomma nämligen till det beräknade beloppet rester från föregående budgetår och en del efterdebiterade belopp, å andra sidan måste frånräknas avkortade, avskrivna och restituerade samt på restlängd till följande budgetår kvarstående belopp. Enligt det i riksräkenskapsverket gjorda sammandraget över överståthållarämbetets och länens debiterings- och uppbördsredogörelser för budgetåret 1923—1924 framkommo för inkomsttiteln »A I. 3. a. α. Skatt å inkomst och förmögenhet» följande belopp, angivna i miljoner kronor:

Uppdebiterade	141.33
Härav efterdebiterade c:a	0.40

således enligt taxeringslängden 140.93.

Avkortningar och avskrivningar uppgingo enligt debiterings- och uppbördsredogörelserna till	6.82
Restitutioner enligt budgetredovisningen	2.27
Tillsammans	9.09

vilket utgör 6.45 procent av det enligt taxeringslängderna debiterade beloppet. Man torde således vara på den säkra sidan, om man antager, att mot den under ett budgetår debiterade skatten svarar ett för statsregleringen behållet belopp av 93 procent.»

I enlighet härmed har riksräkenskapsverket i sitt till Kungl. Maj:t överlämnade förslag till inkomstberäkning för budgetåret 1925—1926 uppfört skatt å inkomst och förmögenhet med 93 procent av det för år 1925 beräknade beloppet av debiterad skatt eller med 140.8 miljoner kronor.

Rörande B-skatten å aktiebolag m. fl. har riksräkenskapsverket anfört följande:

»*B-skatt* å aktiebolag m. fl., som i riksstaten för budgetåret 1924—1925 beräknats till 2,000,000 kronor, har enligt statistiska centralbyråns förut nämnda uppgifter för innevarande år debiterats med 3,379,733 kronor. Denna del av inkomst- och förmögenhetsskatten infördes genom nådiga förordningen den 31 oktober 1919, nr 733, om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 (nr 115) om inkomst- och förmögenhetsskatt. Efter i 19 § 1 mom. av 1919 års förordning meddelade bestämmelser angående inkomst- och förmögenhetsskatt för andra skattskyldiga än inländska aktiebolag och solidariska bankbolag samt A-skatt för inländskt aktiebolag eller solidariskt bankbolag, föreskrives i de följande momenten av samma paragraf:

2 mom. Utöver den inkomstskatt, varom i 1 mom. är stadgat, skall av där omförmält bolag erläggas inkomstskatt med viss procent av ett grundbelopp, vilket utgör två kronor för varje fullt hundratal kronor av den del av bolagets nästföregående år till beskattning enligt nyssnämnda moment taxerade inkomst, som icke i vanlig ordning utdelats till delägarna; dock efter avdrag av de å sagda inkomst belöpande kronoutskylder, ävensom, i fråga om försäkringsaktiebolag, av vinstutdelning till försäkringsstagare eller av för samma ändamål reserverade medel. (*B-skatt*).

3 mom. I den mån enligt 2 mom. beskattade tillgångar i vanlig ordning utdelas, äger bolaget åtnjuta restitution med viss procent av ett grundbelopp, vilket utgör två kronor för varje fullt hundratal kronor av de till delägarna sålunda utdelade tillgångar, skolande därvid iakttagas, att sammanlagda beloppet av restituerade medel icke må uppgå till högre belopp än de av bolaget enligt 2 mom. erlagda skattemedel. Restitution sker i den ordning, som är stadgad i fråga om restitution av kronoutskylder.

Beloppen av uppbörd och restitution av B-skatt hava enligt budgetredovisningarna uppgått till

	Skatt Kronor	Restitution Kronor
1920	10,828,462	—
1921	12,523,344	42,487
1922	11,556,620	129,171
$\frac{1}{1}$ — $\frac{30}{6}$ 1923	107,462	407,198
$\frac{1}{7}$ 1923— $\frac{30}{6}$ 1924	4,657,606	1,015,196
	Summa 39,673,495	1,594,052.

Den under tiden januari 1920—juni 1924 influtna B-skatten uppgår således, efter frändrag av restituerad skatt, till 38,079,443 kronor, för vilket belopp restitution jämlikt nyss anförda förordning kan komma att påyrkas. Vid sådant förhållande och då tabellen här ovan visar, att uppboriden av denna skatt snabbt minskas — på ett år, från 1922 till 1923, till mindre än hälften — men restitutionen är i hastig tillväxt — den har, under samma tid mer än sexdubblats — torde det endast vara en tidsfråga, när restitutionen kommer att överstiga uppboriden. I allt fall har riksräkenskapsverket icke ansett sig för budgetåret 1925—1926 kunna påräkna någon behållen B-skatt.»

I anslutning till vad sålunda anförts har riksräkenskapsverket i sitt förslag till inkomstberäkning för budgetåret 1925—1926 uppfört inkomst- och förmögenhetsskatten på följande sätt:

Inkomst- och förmögenhetsskatt, *bevillning*:

α. Skatt å inkomst och förmögenhet	140,800,000	
β. B-skatt å aktiebolag m. fl.	—	140,800,000.

Departements-
chefen.

Departementschefen har beträffande inkomst- och förmögenhetsskatten till en början erinrat om riksräkenskapsverkets nyssnämnda beräkning samt vidare fortsatt som följer:

»Beträffande beräkningen av inkomst- och förmögenhetsskatten i statsverkspropositionerna till 1923 och 1924 års riksdagar hade inom finansdepartementet tillämpats en metod, för vilken utförlig redogörelse meddelats i en bilaga till 1923 års statsverksproposition. Även innevarande år har beräkningen skett med användande av samma tillvägagångssätt. Resultatet framgår av de uppgifter, som lämnas i tabellerna A och B, vilka torde få fogas vid statsrådsprotokollet såsom bilaga I.¹

Tabell A upptager utfallet av 1924 års taxeringar. Korrigering av den i fjolårets statsverksproposition intagna uppställningen beträffande dessa taxeringar har skett med hänsyn till de faktiskt erhållna taxeringsresultaten. Med utgångspunkt från tabell A har uppgjorts tabellen B, vilken anger det beräknade resultatet av 1925 års taxeringar.

Vid utarbetande av tabellen B har så tillgätt, att man vidtagit vissa höjningar och sänkningar av de i tabellen A förekommande detaljsiffror. Angående dessa förskjutningar må meddelas följande.

¹ Dessa tabeller äro intagna å sidorna 6 och 7 här nedan.

Inkomst av jordbruksfastighet har sänkts vad angår enskilda med 4 procent och beträffande aktiebolag m. fl. med 8 procent. Sänkningen har huvudsakligen motiverats med den nedgång, inkomsten av skogsbruk utan tvivel har att uppvisa för år 1924. I den för enskilda antagna nedsättningen har dock hänsyn jämväl tagits till inträffad minskning av inkomst från det egentliga jordbruket. Som bolagens inkomst av jordbruksfastighet väsentligen torde utgöras av inkomst av skogsbruk, har sänkningen för dessa beräknats så högt som till 8 procent.

Inkomsten av annan fastighet har däremot, med hänsyn till att inkomsten av hyresfastigheter under år 1924 i genomsnitt varit högre än under år 1923, ansetts kunna upptagas till ett något förhöjt belopp. För bolagen, vilkas inkomst av annan fastighet huvudsakligen utgöres av inkomst från i rörelse använd fastighet, har någon höjning av inkomst från annan fastighet icke beräknats. För enskilda har höjningen begränsats till 4.5 procent.

Vad beträffar inkomsten av kapital, har denna otvivelaktigt stigit under år 1924. Dels hava räntesatserna under nämnda år varit ej obetydligt högre än under närmast föregående år, vilket givit upphov till högre ränteinkomster, dels hava utdelningarna å aktier enligt verkställda undersökningar avsevärt höjts år 1924 i jämförelse med år 1923. Med anledning härav har beträffande enskilda räknats med en höjning av kapitalinkomsten om 15 miljoner kronor. För aktiebolag m. fl. har den i tabell A angivna siffran för kapitalinkomsten bibehållits oförändrad i tabell B, enär den allmänna ökningen av kapitalinkomsten beträffande dessa skattskyldiga torde motvägas av att vissa tillfälliga, vid 1924 års taxering upptagna kapitalinkomster komma att bortfalla.

I fråga om beloppet för inkomst av arbetsanställning m. m. har en relativt obetydlig höjning vidtagits. Lönesatserna torde visserligen under år 1924 i medeltal hava legat på ungefär samma höjd som under år 1923. Arbetslösheten har däremot under förstnämnda år varit mindre. Av än större betydelse är emellertid, att arbetskonflikterna under år 1924 varit få och mindre omfattande, medan föregående år karaktäriserats av stora och långvariga konflikter. Med hänsyn till anförda förhållanden torde den i tabell B förutsatta höjningen av den taxerade inkomsten av arbetsanställning m. m. med omkring 1 procent vara väl grundad.

Beträffande inkomst av rörelse eller yrke har beräknats en ökning av sammanlagt 15 miljoner kronor. Vid fastställandet av denna ökning har man utgått från att industri, handel och sjöfart ävensom privatbankerna i samband med den fortskridande stabiliseringen skola uppvisa någon förbättring. Vad särskilt angår industrien, torde de i regel stegrade produktionssiffrorna tyda på att 1924 års vinstresultat förbättrats eller åtminstone bibehållits vid samma nivå som för år 1923. Beträffande flera stora industrigrenar torde detta i avsevärd utsträckning vara att hänföra till förut angivna omständighet, att år 1924 i motsats till närmast föregående år haft att uppvisa endast få och mindre omfattande arbetskonflikter. För handelns vidkommande tyder den stegrade importen och exporten på ökad omsättning. Privatbankerna

Tab. A. Beräkningar angående 1924 års skattetaxeringar.

(Milj. kronor.)

	Enskilda	Aktiebolag m. fl.	Tillsammans
Inkomst av fast egendom:			
1. Jordbruksfastighet.....	376.1	37.0	413.1
2. Annan fastighet.....	110.0	65.0	175.0
Summa	486.1	102.0	588.1
Inkomst av kapital.....	345.2	40.0	385.2
Inkomst av arbetsanställning m. m.	3,269.0	—	3,269.0
Inkomst av rörelse eller yrke eller eljest	486.5	343.5	830.0
Summa uppskattad inkomst	4,586.8	485.5	5,072.3
Avdrag:			
1. Enligt 11 § 2 mom. 4:o) bevillningsförordningen	217.7	3.6	221.3
2. För kommunalutskylder	276.0	69.0	345.0
3. Övriga vid bevillningstaxeringen ej åtnjutna avdrag	36.0	9.0	45.0
Summa avdrag	529.7	81.6	611.3
Återstod	4,057.1	403.9	4,461.0
¹ / ₁₀₀ av den taxerade förmögenheten.....	240.0	—	240.0
Till inkomst- och förmögenhetsskatt taxerat belopp	4,297.1	403.9	4,701.0
Utnyttjade ors- och familjeavdrag	2,635.4	—	2,635.4
Beskattningsbart belopp	1,661.7	403.9	2,065.6
Uträknad skatt (exkl. B-skatt)	105.4	39.0	144.4
Skatteprocent i medeltal.....	6.34 %	9.66 %	
Uträknad B-skatt			3.4
Summa uträknad inkomst- och förmögenhetsskatt			147.8
Därav inflytande: Enskilda + A-skatt			135.1
B-skatt			2.0
Summa behållen skatteinkomst			137.1

torde likaledes hava under året avsevärt stärkt sin ställning. Av hela den uppskattade ökningen av nu ifrågakvarande inkomstkälla hava 8.5 miljoner kronor hänförs till enskilda skattskyldiga och 6.5 miljoner kronor till aktiebolag m. fl.

Sammanställas nu de omnämnda höjningarna och minskningarna, kan alltså mot den vidtagna sänkningen av inkomst av jordbruksfastighet om

Tab. B. Beräkningar angående 1925 års skattetaxeringar.

(Milj. kronor.)

	Enskilda	Aktiebolag m. fl.	Tillsammans
Inkomst av fast egendom:			
1. Jordbruksfastighet	361	34	395
2. Annan fastighet	115	65	180
Summa	476	99	575
Inkomst av kapital	360	40	400
Inkomst av arbetsanställning m. m.	3,300	—	3,300
Inkomst av rörelse eller yrke eller eljest	495	350	845
Summa uppskattad inkomst	4,631	489	5,120
Avdrag:			
1. Enligt 11 § 2 mom. 4:o) bevillningsförordningen	218	4	222
2. För kommunalutskylder	242	60	302
3. Övriga vid bevillningstaxeringen ej åtnjutna avdrag	32	8	40
Summa avdrag	492	72	564
Återstod	4,139	417	4,556
¹ / ₈₀ av den taxerade förmögenheten	240	—	240
Till inkomst- och förmögenhetsskatt taxerat belopp	4,379	417	4,796
Utnyttjade ors- och familjeavdrag	2,635	—	2,635
Beskattningsbart belopp	1,744	417	2,161
Skatteprocent i medeltal	6.34 %	9.66 %	
Uträknad skatt (exkl. B-skatt)	110.6	40.3	150.9
Uträknad B-skatt			3.0
Summa uträknad inkomst- och förmögenhetsskatt			153.9
Därav inflytande: Enskilda + A-skatt			141.2
B-skatt			1.0
Summa behållen skatteinkomst			142.2

18 miljoner kronor ställas en höjning av inkomsten av övriga inkomstkällor om sammanlagt 66 miljoner kronor. Såsom slutresultat har härur framgått en nettoökning av 48 miljoner kronor.

Vad härefter beträffar avdragsposterna, har beloppet för sådana avdrag, som omförmälas i 11 § 2 mom. 4:o bevillningsförordningen — d. v. s. för ränta å gäld, förlust å viss inkomstkälla, periodiskt understöd, försäkrings-

premier m. m. — bibehållits ungefär oförändrat. I fråga om avdragen för kommunalutskylder har sänkning vidtagits med 43 miljoner kronor, vilken sänkning beräknats med ledning av de sammanlagda, till betalning förfallna kommunalutskylderna respektive år. Övriga vid bevillningstaxeringen ej åtnjutna avdrag, d. v. s. för värdeminskning å byggnader, vissa förluster m. m., hava sänkts med 5 miljoner kronor. Såväl sistnämnda avdrag som avdragen för kommunalutskylder hava i tabell B fördelats på enskilda och aktiebolag i samma proportion som motsvarande avdrag i tabell A.

Slutligen har sextiondedelen av den taxerade förmögenheten i beräkningen bibehållits oförändrad vid det belopp, som antagits för 1924 års taxering.

Det till inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade beloppet skulle enligt förestående beräkningar bliva för enskilda 4,379 miljoner kronor samt för aktiebolag 417 miljoner kronor eller tillsammans 4,796 miljoner kronor. Från det nu angivna beloppet för enskilda skattskyldiga avgå orts- och familjeavdrag, vilka upptagits med samma belopp som beträffande 1924 års taxering.

Den nu verkställda beräkningen avviker endast i ringa mån från riksräkenskapsverkets. Såsom närmare framgår av efterföljande sammanställning, har i finansdepartementets beräkning den sammanlagda uppskattade inkomsten upptagits till ett belopp, som med 11 miljoner kronor understiger riksräkenskapsverkets motsvarande siffra. Samtidigt hava avdragsposterna i finansdepartementets beräkning upptagits till 7 miljoner kronor högre belopp än enligt riksräkenskapsverkets kalkyl. Sextiondedelen av den taxerade förmögenheten har i båda beräkningarna upptagits till samma belopp. Såsom resultat av angivna skillnader framgår, att de beskattningsbara beloppen enligt finansdepartementets beräkning understiga de av riksräkenskapsverket antagna siffrorna med 18 miljoner kronor. Hava sålunda de båda beräkningarna i fråga om totalsumman av de beskattningsbara beloppen givit nära sammanfallande resultat, skilja de sig däremot beträffande denna summas fördelning på enskilda och aktiebolag, i det att enligt finansdepartementets beräkning en större andel hänföres till aktiebolagen än enligt riksräkenskapsverkets uppskattning.

	Riksräkenskapsverkets beräkning Milj. kr.	Finansdepartementets beräkning Milj. kr.
Inkomst av fast egendom	610	575
» » kapital	378	400
» » arbetsanställning m. m.	3,300	3,300
» » rörelse eller yrke eller eljest	843	845
Summa uppskattad inkomst	5,131	5,120
Avdrag	552	564
Återstod	4,579	4,556
$\frac{1}{60}$ av den taxerade förmögenheten	240	240
Till inkomst- och förmögenhetsskatt taxerat belopp ...	4,819	4,796
Utnyttjade Orts- och familjeavdrag	2,640	2,635
Beskattningsbart belopp	2,179	2,161
Därav:		
a) Enskilda skattskyldiga	1,768	1,744
b) Aktiebolag m. fl.	411	417

Medelskatteprocenten har år 1924 för enskilda skattskyldiga uppgått till 6.34 procent och för aktiebolag m. fl. till 9.66 procent. Med den obetydliga ändring, som beräknats i avseende å de taxerade beloppen, har det ansetts riktigt att även för 1925 års taxering antaga, att skatten skall i medeltal utgå efter samma procenttal. Såsom uträknad inkomst- och förmögenhetsskatt (exkl. B-skatt) skulle härigenom framgå ett sammanlagt belopp om 150.9 miljoner kronor.

Av den uträknade inkomst- och förmögenhetsskatten (exkl. B-skatt) beräknas inflyta 93.55 procent, d. v. s. samma procenttal som riksräkenskapsverket med ledning av räkenskaperna för budgetåret 1923—1924 framräknat. Enligt detta antagande skulle alltså 141.2 miljoner kronor komma att inflyta.

Den uträknade B-skatten å aktiebolag m. fl. har enligt finansdepartementets uppskattning upptagits till 3.0 miljoner kronor, vilket innebär en nedsättning i förhållande till 1924 års taxering med omkring 12 procent. För beräkning av den behållna inkomsten av ifrågakvarande skatt under budgetåret 1925—1926 saknas säkra hållpunkter. Med hänsyn till att restitutionerna av denna skatt äro i hastig tillväxt, har riksräkenskapsverket — såsom tidigare angivits — för sin del icke ansett sig kunna för nämnda budgetår påräkna någon behållen inkomst. Enligt min mening bör dock B-skatten kunna utan åsidosättande av tillbörlig försiktighet för nästkommande budgetår upptagas till 1.0 miljon kronor.

I enlighet med de nu angivna beräkningsgrunderna torde efter vederbörlig avrundning inkomst- och förmögenhetsskatten i riksstaten för nästkommande budgetår böra upptagas till 141 miljoner kronor av skatt å inkomst och

förmögenhet och till 1 miljon kronor av B-skatt å aktiebolag m. fl. eller sammanlagt till 142 miljoner kronor. Härvid har jag, såsom tidigare an-tytts, utgått från att någon sänkning av det procenttal av grundbeloppet, med vilket skatten skall uttagas, icke kan äga rum utan att nämnda procenttal fortfarande bör beräknas till det senast fastställda eller 175.»

Statsverks-
propositionen

I anslutning till vad departementschefen sålunda anför, har Kungl. Maj:t dels föreslagit riksdagen besluta, att inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1925 skall utgå med 175 procent av de i 19 § förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt stadgade grundbelopp, dels ock upptagit ifrågakvarande inkomstitel i det i statsverkspropositionen intagna förslaget till riksstat på följande sätt

α. Skatt å inkomst och förmögenhet	kronor 141,000,000	
β. B-skatt å aktiebolag m. fl.	» 1,000,000	142,000,000.

Motion II: 260
av herr
Lithander
m. fl.

I en inom andra kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 260, har av herr *Lithander* m. fl. — under åberopande av motiveringen till en av samma personer väckt motion, nr 219, i vilken föreslagits, att i riksstaten för budgetåret 1925—1926 skulle upptagas andel i aktiebolaget Vin- och spritcentralens vinst för år 1925 med 5 miljoner kronor — hemställts, att i inkomst- och förmögenhetsskatten måtte vidtagas den nedsättning, som möjliggjordes genom bifall till det i motionen 219 i andra kammaren framställda förslaget.

P. M. från
finansdeparte-
mentets
budgetbyrå

Rörande utfallet av 1925 års taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt har utskottet från finansdepartementets budgetbyrå emottagit följande, den 27 maj 1925 dagtecknade promemoria:

»Efterföljande beräkningar äro i huvudsak grundade på särskilt infordrade uppgifter rörande utfallet av taxeringarna i de taxeringsdistrikt, där taxeringsarbetet hunnit avslutas den 15 innevarande maj. För landsbygden föreligga härvid relativt fullständiga uppgifter. Jämväl för städerna ha uppgifter inkommit för ett avsevärt antal taxeringsdistrikt. För Stockholms stad föreligga emellertid ännu ej några motsvarande sammanräkningar rörande taxeringsresultaten. Ett större antal i Stockholm taxerade bolag hava dock underkastats särskild undersökning.

Beskattningsbart belopp.

	Aktiebolag Milj. kr.	Övriga Milj. kr.
Stockholm	197.8	444.3
Göteborg	52.9	147.0
Övriga städer med mer än 15,000 invånare	80.1	333.5
Städer med mindre än 15,000 invånare	33.1	233.6
Samtliga städer	363.9	1,158.4
Landsbygd	36.8	566.1
Hela riket	400.7	1,724.5

	%	%
Beräknad skatteprocent i medeltal	9.66	6.34
	Milj. kr.	Milj. kr.
Uträknad skatt (exklusive B-skatt)	38.7	109.3
	148.0	

Härav beräknas inflyta 95.2 procent eller 140.9

Beträffande *B-skatten* kunna några säkra slutsatser rörande den inflytande skattens storlek ej dragas av de föreliggande taxeringsuppgifterna. Åtskilliga tecken tyda dock på att inkomsten från denna skatttitel skall bliva högre än som beräknats i årets statsverksproposition.

Förestående beräkningar äro verkställda under förutsättning att inkomst- och förmögenhetsskatten skall utgå med 175 procent å skattens grundbelopp.»

Beträffande inkomst- och förmögenhetsskatten för år 1924 och första kvartalet 1925 har bevillningsutskottet från riksräkenskapsverket erhållit följande uppgifter:

Utskottet.

α. Skatt å inkomst- och förmögenhet.

	1:a halvåret 1924	2:a halvåret 1924	1924, hela året	1:a kvart. 1925
Influtet	kr. 7,518,799: 75	134,240,810: 01	141,759,609: 76	2,856,401: 08
Utgifter för in-				
komsttiteln »	1,138,499: 07	1,370,993: 59	2,509,492: 66	535,272: 17
Behållen inkomst kr.	6,380,300: 68	132,869,816: 42	139,250,117: 10	2,321,128: 91

β. B-skatt å aktiebolag m. fl.

Influtet	kr. 87,120: 81	3,475,287: 90	3,562,408: 71	53,595: 10
Utgifter för in-				
komsttiteln »	178,733: 85	244,844: 13	423,577: 98	113,925: 87
Behållen inkomst kr.	—	3,230,443: 77	3,138,830: 73	—
Brist	» 91,613: 04			60,330: 77

Mot den i statsverkspropositionen gjorda beräkningen av inkomst- och förmögenhetsskatten, vid vilken beräkning förutsatts, att skatten bestämes att för år 1925 oförändrat utgå med 175 procent av de i 19 § förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt stadgade grundbelopp, har utskottet, efter att hava erhållit del av ovan intagna, inom finansdepartementets budgetbyrå upprättade promemoria rörande utfallet av 1925 års taxering, icke funnit anledning till erinran.

Av skäl, som utskottet här nedan under punkterna 4, 7 och 8 kommer att närmare angiva, har utskottet ansett, att de av Kungl. Maj:t senast

föreslagna beräkningarna av stämpelmedlen och tullmedlen samt, under förutsättning av bibehållen skattesats, den i statsverkspropositionen gjorda beräkningen av sockerskatten kunna höjas, beträffande envar av inkomsttitlarna med 1 miljon kronor. Enligt vad statsutskottet rörande budgetställningen meddelat, kommer slutsumman av sådana av riksdagen beslutade utgifter, vilka skola täckas av andra statsinkomster än lånemedel, att — bortsett från en numera beslutad ökning i avsättningen till statsverkets fond av rusdrycksmedel, vilken utgiftsökning motsvaras av en lika stor ökning på riksstatens inkomstsida — med omkring 2.3 miljoner kronor understiga vad Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen föreslagit. Statsutskottet har vidare meddelat, att utskottet funnit sig kunna föreslå en höjning av den i statsverkspropositionen gjorda beräkningen av titeln »diverse inkomster» med omkring 0.8 miljon kronor ävensom att summan av de båda beloppen i varje fall komme att i statsutskottets förslag till statsreglering utgöra 3.1 miljoner kronor. Därjämte har riksdagen, på förslag av bankoutskottet (memorial nr 24), beslutat att av riksbankens för år 1924 och föregående år tillgängliga vinstmedel taga i anspråk ett belopp, som med 1.5 miljoner kronor överstiger vad i statsverkspropositionen i sådant hänseende föreslagits. Vid nu angivna förhållanden har utskottet funnit möjlighet föreligga att för nästkommande budgetår vidtaga skattesänkningar, motsvarande ett belopp av 7.6 miljoner kronor.

Vid övervägande av spörsmålet, vilka skatter i sådant hänseende böra ifrågakomma, har utskottet ansett riktigt att låta sänkningen träffa både den direkta och den indirekta beskattningen. Bland de indirekta skatter, vilkas sänkning kan anses önskvärd, har utskottet funnit sockerskatten böra i främsta rummet komma i fråga. Denna skatt intager nämligen en särställning inom vårt beskattningssystem i så måtto, som den är den enda accis, vilken träffar en nödvändig livsförnödenhet. Vidare kommer i betraktande, att en sänkning av sockerskatten bör kunna bli till gagn för den inhemska betodlingen. Den nedsättning av sockerskatten, som utskottet kommer att sålunda föreslå, torde medföra en inkomstminskning av 3.6 miljoner kronor och bör, med hänsyn till vad rörande beräkningen av sockerskatten nyss anförts, föranleda, att det belopp, till vilket sockerskatten upptagits i statsverkspropositionen, minskas med 2.6 miljoner kronor.

I avseende å den direkta beskattningen har utskottet velat erinra om följande. Sedan genom beslut av 1919 års riksdag den ändringen införts i förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt, att denna skatt utgår efter visst av riksdagen för varje statsregleringsperiod fastställt procenttal av skattens i förordningen angivna grundbelopp, har procenttalet utgjort för år 1920 155 och sedermera alltså 175. Då bevillningsutskottet år 1920 föreslog sistnämnda siffra, anförde utskottet, i anledning av då föreliggande förslag om ytterligare höjning av skatteprocenten, att i diskussionen om 1919 års bestämmelser 170 procent av grundbeloppet torde hava rätt allmänt ansetts såsom maximum. För bevillningsutskottet fram-

står det såsom angeläget att, då tillfälle därtill gives, bereda någon lättnad i det skattetryck, som inkomst- och förmögenhetsskatten med det nuvarande procenttalet innebär, särskilt för näringslivet. Enligt ovan meddelade siffror återstår möjlighet att vidtaga en skattesänkning, som medför en inkomstminskning av 4 miljoner kronor. Sistnämnda belopp motsvarar ungefär en sänkning med 5 enheter av det procenttal, efter vilket inkomst- och förmögenhetsskatten utgår. Utskottet har således ansett sig böra föreslå, att sistnämnda skatt för år 1925 uttages med 170 i stället för av Kungl. Maj:t föreslagna 175 procent av grundbeloppet. Inkomst- och förmögenhetsskatten bör vid bifall till detta utskottets förslag för nästkommande budgetår beräknas till 138 miljoner kronor, därvid det på B-skatten belöpande beloppet torde kunna lämnas oförändrat.

Beträffande ovan (sid. 10) nämnda, i andra kammaren av herr Lithander m. fl. väckta motion får utskottet framhålla, att förutsättningen för densamma förfallit genom att motionen nr 219, vilken avstyrkts av statsutskottet (utlåtande nr 104), icke föranlett någon riksdagens åtgärd.

I sammanhang med beräkningen av inkomst- och förmögenhetsskatten har inom utskottet fråga uppkommit om borttagande av den i nämnda skatt ingående B-skatten å aktiebolag m. fl.

Det har därvid erinrats, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 16 maj 1924, nr 165, anhållit, att Kungl. Maj:t ville föranställa om utredning angående B-skattens upphävande och därvid, i den mån det befunnas erforderligt att ersätta denna skatt, beakta, bland annat, vad i bevillningsutskottets betänkande nr 39 anförts rörande särskilda stämpelavgifter, samt för 1925 års riksdag framlägga de förslag, som kunde av utredningen föranledas.

Något förslag i ämnet har icke blivit innevarande riksdag förelagt.

Rörande frågans nuvarande läge har utskottet inhämtat följande.

Kungl. Maj:t har den 6 juni 1924 anmodat kammarrätten att inkomma med utlåtande över riksdagens ovannämnda skrivelse jämte det förslag till bestämmelser, vartill utlåtandet kunde föranleda.

Kammarrätten, som den 4 december 1924 avgivit det infortrade utlåtandet, har därvid såsom sin uppfattning uttalat, att B-skatten såsom medel att tillvarataga den verkliga eller förmenta särskilda skattekraften hos bolagen med hänsyn till deras fondbildningar icke borde bibehållas; och har kammarrätten tillstyrkt, att B-skatten måtte bliva avvecklade utan anordnande av någon ersättning. Kammarrätten har emellertid, om det skulle befinnas nödvändigt att sätta något i B-skattens ställe, ifrågasatt viss anordning. Slutligen har kammarrätten föreslagit vissa bestämmelser i syfte att reglera det restitutionsförfarande, som komme att erfordras, så länge något bolag funnes kvar, som innehade B-beskattade medel, utan att mot dem svarande restitution erhållits.

Utskottet, som sålunda finner att utredning i frågan pågår, inskränker sig till att uttala förhoppningen, att förslag till lösning av här avhandlade spörsmål måtte föreläggas nästa års riksdag.

I anslutning till vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte besluta, att inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1925 skall utgå med 170 procent av de i 19 § förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt stadgade grundbelopp;

B) att inkomst- och förmögenhetsskatten måtte för budgetåret 1925—1926 beräknas på följande sätt:

Inkomst- och förmögenhetsskatt:

α. Skatt å inkomst och

förmögenhet kr. 137,000,000

β. B-skatt å aktiebolag

m. fl. » 1,000,000 kr. 138,000,000.

C) att motionen II:260 av herr Lithander m. fl., om nedsättning i inkomst- och förmögenhetsskatten, måtte anses besvarad genom vad utskottet ovan under A) hemställt.

2:o.

Bevillning av fast egendom samt av inkomst.

Riksräkenskapsverket har anfört följande:

Riksräken-
skapsverket.

»Bevillning av fast egendom samt av inkomst, bevillning, vilken i riksstaten för innevarande budgetår är upptagen till 3,000,000 kronor, har enligt till statistiska centralbyrån inkomna uppgifter i taxeringslängderna för innevarande år debiterats med 3,728,416 kronor. Riksräkenskapsverket föreslår, liksom föregående år, att denna skatt i riksstaten höjes till 3,400,000 kronor, till vilket belopp i sådant fall även det under sjunde huvudtitelein anvisade extra anslaget 'Bidrag till landsting och städer, som icke deltaga i landsting' bör upptagas.»

Ifrågavarande inkomsttitel har i statsverkspropositionen upptagits med det av riksräkenskapsverket föreslagna beloppet, 3,400,000 kronor. Statsverkspropositionen.

Av riksräkenskapsverket har utskottet beträffande denna inkomsttitel för år 1924 och första kvartalet 1925 erhållit följande uppgifter: Utskottet.

	1:a halvåret 1924	2:a halvåret 1924	1924, hela året	1:a kvart. 1925
Influtet	kr. 307,030: 11	3,273,099: 17	3,580,129: 28	121,173: 83
Utgifter för inkomsttiteln ... »	19,987: 95	19,906: 29	39,894: 24	5,847: 34
Behållen inkomstkr.	287,042: 16	3,253,192: 88	3,540,235: 04	115,326: 49.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att bevillning av fast egendom samt av inkomst mätte för budgetåret 1925—1926 beräknas till kronor 3,400,000.

3:o.

Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

Riksräkenskapsverket har anfört:

Riksräkenskapsverket.

»**Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, bevillning.** Under denna titel sammanfattas de särskilda avgifter, som enligt förordningen den 23 oktober 1908 erläggas av vissa handlande och handelsexpediter samt för vissa offentliga föreställningar, varförutom hit även föras avgifter för rättighet till skogsfång och kolningsfrihet på allmänningar. Den behållna inkomsten av dessa avgifter har uppgått till

år 1919	kronor 283,240
» 1920	» 392,534
» 1921	» 374,526
» 1922	» 358,501
första halvåret 1923	» 247,054
budgetåret 1923—1924	» 487,820.

Å denna inkomsttitel, vilken i riksstaten för budgetåret 1924—1925 uppförts med 350,000 kronor, har under de fyra månaderna juli—oktober 1924 influtit netto icke mindre än 177,413 kronor, motsvarande för helt år 532,239 kronor. Då anledning icke föreligger att beräkna en lägre siffra för budgetåret 1925—1926 än för nu löpande budgetår, har riksräkenskapsverket — — — uppfört här ifrågavarande inkomsttitel med 500,000 kronor.»

Departementschefen har uttalat, att han i betraktande av under de senare åren fortgående stegring av behållna inkomsten å ifrågavarande titel även Departementschefen.

funnit en höjning av det i riksstaten upptagna beloppet böra äga rum, men att han ansett de hittills för helt budgetår kända nettotinkomsterna icke giva anledning att beräkna högre belopp än 450,000 kronor.

Statsverkspropositionen. Förevarande inkomsttitel har följaktligen i Kungl. Maj:ts förslag till riksstat upptagits till 450,000 kronor.

Utskottet. Bevillningsutskottet har från riksräkenskapsverket inhämtat, att denna inkomsttitel för år 1924 och första kvartalet 1925 visar följande ställning:

	1:a halvåret 1924	2:a halvåret 1924	1924, hela året	1:a kv.-rt. 1925
Influtet	kr. 257,008: 64	237,590: 53	494,599: 17	155,059: 82
Utgifter för inkomsttiteln ... »	379: 74	309: 24	688: 98	24: 65
Behållen inkomstkr.	256,628: 90	237,281: 29	493,910: 19	155,035: 17.

I likhet med vad Kungl. Maj:t föreslagit får utskottet hemställa,

att bevillningsavgifterna för särskilda förmåner och rättigheter måtte för budgetåret 1925

—1926 beräknas till kronor 450,000.

4:o.

Stämpelmedlen.

Riksräkenskapsverket. Riksräkenskapsverket har anført:

»**Stämpelmedel**, bevillning, hava enligt budgetredovisningarna, i den mån de till statsverket inlevererats och för statsregleringen behållits, utgjort:

år 1919	kronor 66,900,369
» 1920	» 60,143,222
» 1921	» 54,934,371
» 1922	» 47,698,065
första halvåret 1923	» 22,657,644
budgetåret 1923—1924	» 41,658,844.

Enligt i statistiska centralbyrån utarbetade uppgifter å beloppet av de stämplat, som använts till nedannämnda handlingar, har detta belopp under åren 1920—1923 utgjort:

	1920	1921	1922	1923
	kronor	kronor	kronor	kronor
Handlingar till lagfartsprotokollet	15,362,319	11,215,152	9,657,889	9,540,488
Handlingar till intecknings- och tomträttsprotokollen	2,420,490	3,321,085	1,768,284	1,464,806
Handlingar till äktenskapsförordsprotokoll ...	8,845	10,420	17,995	26,170
Handlingar till bouppteckningsprotokoll:				
Bouppteckningar	15,706,967	16,736,364	13,920,371	12,492,567
Testamenten, till vilka hänsyn ej tagits vid bouppteckningens stämpelbeläggning	2,512	5,785	827	189
Morgongävbrev	209	—	—	—
Avhandlingar om lösöre köp	37,015	75,841	85,411	81,198
Till länsstyrelserna avgivna deklARATIONER om gåva	1,223,305	895,687	676,077	1,926,124
Summa kronor	34,761,662	32,260,334	26,126,854	25,531,542

Rörande arvsskatt och skatt för gåva utfärdades den 19 november 1914 nådig förordning (nr 381), vilken trätt i kraft den 1 januari 1915. Till dessa skatter äro av de i förestående statistik upptagna avgifter hänförliga, utom avgifterna för bouppteckningar och testamenten samt deklARATIONERNA om gåva, även de i beloppen för rubriken »handlingar till lagfartsprotokollet» ingående stämpelavgifterna för gåvbrev och fideikommissbrev rörande fast egendom.

Sammanlagt hava ifrågakvarande skatter belöpt sig till:

år 1919	kronor 21,728,394
» 1920	» 17,056,152
» 1921	» 17,946,906
» 1922	» 14,992,789
» 1923	» 14,552,983.

För budgetåret 1925—1926 torde man kunna beräkna arvsskatt och skatt för gåva till 13,000,000 kronor.

Förestående beräkning har gjorts, då det kan vara av ett visst intresse att känna, huru mycket arvsskatt och skatt på gåva inbringa, ehuru de icke redovisas särskilt för sig i räkenskaperna och beräkningen icke inverkar på efterföljande utredning, som avser hela skatttiteln »Stämpelmedel».

Genom nådiga förordningen den 27 juni 1924, nr 270, hava vissa smärre ändringar vidtagits i gällande förordning angående stämpelavgiften. Om dessa ändringar har dock bevillningsutskottet vid innevarande års riksdag uttalat, att de icke synas vara av den betydelse, att hänsyn till desamma behöver tagas vid inkomstberäkningen.

I riksräkenskapsverket tillhandakomna skrivelser den 3 oktober och 15 november 1924 meddelar generalpoststyrelsen, att de från styrelsen månad för månad till statskassan inlevererade stämpelmedlen under år 1923 samt intill utgången av september månad 1924 framgå av nedanstående tabell, vari endast avrundade belopp insatts.

M å n a d	Å r 1 9 2 3		Å r 1 9 2 4		
	Uppbörd per månad miljoner kronor	Uppbörd per kvartal miljoner kronor	Uppbörd per månad miljoner kronor	Uppbörd per kvartal miljoner kronor	Ökning (+) resp. minsk- ning (-) från år 1923 i %
Januari	3.75		3.10		
Februari.....	4.19		4.41		
Mars	2.17	10.11	1.86	9.87	- 7.3
April	4.05		4.03		
Maj	4.72		4.90		
Juni	3.28	12.05	2.84	11.77	- 2.3
Juli	3.86		2.92		
Augusti	3.58		5.10		
September	2.64	9.58	1.71	9.78	+ 1.6
Oktober	2.88		2.62	2.62	- 9.0
November	4.42		—	—	
December	2.64	9.94	—	—	
Summa		41.68	för tio mån.	33.49	

I riksstaten för innevarande budgetår äro stämpelmedlen beräknade till 40,000,000 kronor, och till detta belopp föreslår generalpoststyrelsen att denna titel upptages jämväl för budgetåret 1925—1926. Enligt förestående tablå har uppbörden under de tolv månaderna november 1923—oktober 1924 uppgått till 40.55 miljoner kronor.

Under förutsättning av fortsatt tillämpning av såväl förordningen den 17 maj 1923 om utgörande av en särskild stämpelavgift i vissa fall vid köp, byte eller införsel till riket av pärlor m. fl. lyxvaror som ock förordningen den 13 april 1922 om ändrad lydelse av 3 § i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper, vilkas giltighetstid utgår den 30 juni 1925 enligt i år givna förordningar nr 129 och 115, har riksräkenskapsverket beräknat stämpelmedlen för budgetåret 1925—1926 till 40,000,000 kronor.»

*Statsverks-
propositionen.*

I enlighet med riksräkenskapsverkets förslag har stämpelmedlen i statsverkspropositionen upptagits till 40,000,000 kronor.

Prop. nr 55.

Genom en den 6 februari 1925 dagtecknad proposition, nr 55, har Kungl. Maj:t framlagt förslag om fortsatt tillämpning till och med den 30 juni 1926 av den nu till utgången av juni månad år 1925 gällande förordningen den 17 maj 1923 (nr 113) om utgörande av en särskild stämpelavgift i vissa fall vid köp, byte eller införsel till riket av pärlor med flera lyxvaror. På hemställan av bevillningsutskottet (betänkande nr 17) har riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts nämnda förslag.

Prop. nr 98.

Genom en den 20 februari 1925 dagtecknad proposition, nr 98, har Kungl. Maj:t föreslagit vissa smärre ändringar i gällande förordning angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper ävensom förlängd giltighet för de nu gällande förhöjda stämpelsatserna i förordningen. På hemställan av bevillningsutskottet (betänkande nr 21) har denna proposition av riksdagen numera bifallits.

I proposition den 20 mars 1925, nr 220, har Kungl. Maj:t föreslagit vissa *Prop. nr 220.* smärre ändringar i förordningen angående stämpelavgiften. Den av Kungl. Maj:t föreslagna förordningen i ämnet har numera blivit på bevillningsutskottets hemställan (betänkande nr 33) av riksdagen antagen.

I ovannämnda proposition nr 232, har jämväl föreslagits, att beräkningen av stämpelmedlen, vilka i statsverkspropositionen upptagits till 40,000,000 kronor *Prop. nr 232.* måtte höjas till 43,000,000 kronor. Till stöd härför har chefen för finansdepartementet till det vid propositionen nr 232 fogade statsrådsprotokollet anfört följande:

Stämpelmedlen hade under innevarande budgetår visat en allt mer framträdande tendens till ökning. Enligt budgetredovisningen för 1923—1924 utvisade stämpelmedlen en behållen inkomst av 41.7 miljoner kronor. För månaderna juli—december 1924 redovisade generalpoststyrelsen en stämpeluppbörd av 20.9 miljoner kronor mot 19.3 miljoner kronor för samma månader 1923. Under månaderna januari—april innevarande år uppginge beloppet till i runt tal 18 miljoner kronor, medan motsvarande siffra föregående år stannade vid 15.2 miljoner kronor. Med hänsyn till den ökning av uppbörden, som inträffat under nu löpande budgetår, syntes det — även om den osäkerhet, som alltid vidlade beräkningen av denna inkomsttitel, toges i betraktande — vara befogat att för budgetåret 1925—1926 räkna med en inkomst av 43 miljoner kronor.

Bevillningsutskottet har från riksräkenskapsverket inhämtat, att förevarande inkomsttitel, stämpelmedel, för år 1924 och första kvartalet 1925 *Utskottet.* utvisar följande ställning:

	1:a halvåret 1924	2:a halvåret 1924	1924, hela året	1:a kvart. 1925
Influtet	kr. 21,610,889: 05	20,618,504: 18	42,229,393: 23	13,342,833: 25
Utgifter för inkomsttiteln »	97,052: 74	225,095: 99	322,148: 73	150,169: 48
Behållen inkomst	kr. 21,513,836: 31	20,393,408: 19	41,907,244: 50	13,192,663: 77.

Enligt en från riksräkenskapsverket sedermera lämnad uppgift har å inkomsttiteln under april månad 1925 i behållen inkomst influtit 3,822,595 kronor 71 öre.

Då enligt ovan omförmälda, inom finansdepartementets budgetbyrå uppgjorda approximativa överslagsberäkning rörande utfallet av statsregleringen för budgetåret 1924—1925 å förevarande inkomsttitel beräknats inflyta ett belopp av 44.5 miljoner kronor, har utskottet ansett den av Kungl. Maj:t i propositionen nr 232 föreslagna beräkningen av inkomsttiteln kunna höjas med 1 miljon kronor eller till 44 miljoner kronor.

Utskottet får sålunda hemställa,

att stämpelmedlen måtte för budgetåret 1925—1926 beräknas till kronor 44,000,000.

5:o.

Lastpenningarna.

Riksräkenskapsverket har anfört följande:

»**Lastpenningar**, bevillning, hava lämnat en behållen inkomst av

år 1918	kronor 450,180
» 1919	» 579,388
» 1920	» 864,435
» 1921	» 585,511
» 1922	» 599,781
budgetåret 1923—1924	» 585,907.

Den redan år 1920 av generaltullstyrelsen väckta och av kommerskollegium och statskontoret omfattade tanken, att lastpenningarna borde i samband med en eventuell omreglering av fyr- och båkmedlen avskaffas, har sedermera befunnit sig under utredning, därvid man avsett att undersöka möjligheten och lämpligheten av en ändring av nuvarande system för beräkandet och uppbörden av allmänna sjöfartsavgifter med undantag av lotsavgifter. Denna utredning har jämlikt nådig föreskrift vilat från och med den 1 januari 1923 men numera, på grund av nådigt beslut den 13 sistlidne juni ånyo upptagits. Då den emellertid, enligt vad riksräkenskapsverket inhämtat, ännu icke så fortskridit, att man kan vänta lastpenningarnas borttagande under det budgetår, som nu är i fråga, har ämbetsverket upptagit inkomstiteln 'lastpenningar' jämväl i nu föreliggande förslag.

Enligt nådiga förordningen den 2 maj 1924, nr 104, vilken trädde i kraft den 1 juli 1924 och gäller till och med den 30 juni 1927, är befrielse i vissa fall från erläggande av lastpenningar medgiven. Förordningen avser i huvudsak en fortsatt tillämpning av förut gällande förordning av den 19 maj 1922, nr 208, dock så, att den nya förordningen medger något *mindre* lättnader i skyldigheten att erlagga lastpenningar. Vid sådant förhållande torde man kunna till grund för beräkningen för budgetåret 1925—1926 lägga medeltalet av lastpenningbeloppen för år 1922 och budgetåret 1923—1924. Då detta medeltal utgör 592,844 kronor, hemställer riksräkenskapsverket, att lastpenningarna uppföras i riksstaten med oförändrat belopp, 600,000 kronor.»

Statsverkspropositionen. I statsverkspropositionen har förevarande inkomstitel upptagits med det av riksräkenskapsverket föreslagna beloppet, 600,000 kronor.

Utskottet. Från riksräkenskapsverket har utskottet erhållit uppgift, att lastpenningarna tillfört statsverket en behållen inkomst av 334,473 kronor 62 öre första halvåret 1924 och 343,472 kronor 2 öre andra halvåret 1924 eller sålunda 677,945 kronor 64 öre för hela året 1924 samt 170,460 kronor 93 öre första kvartalet 1925.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att lastpenningarna måtte för budgetåret 1925—1926
beräknas till kronor 600,000.

6:o.

Automobilskattemedel.

Rörande upptagande å riksstaten av förevarande inkomsttitel har departementschefen anført följande: *Departements-
chefen.*

»Härefter ber jag att få anmäla frågan om upptagande å riksstaten av en ny inkomsttitel, nämligen *automobilskattemedel*. Under denna benämning sammanfattas för närvarande inkomster enligt följande huvudsakliga bestämmelser, nämligen:

Automobilskatt (Sv. ffs. 1922 : 260, 1923 : 74, 1924 : 128) utgår, för helt kalenderår räknat, med följande belopp:

- a) för motorcykel utan bivagn med femton kronor;
- b) för motorcykel med bivagn med tjugufem kronor;
- c) för annan automobil, med ringar av mjuk kautschuk, med åtta kronor för varje påbörjat tal av etthundra kilogram av automobilens egen vikt vid användning av tyngsta till automobilen hörande karosseri; samt
- d) för annan automobil, med ringar av annat ämne än mjuk kautschuk, med femtio kronor för varje påbörjat tal av etthundra kilogram av automobilens egen vikt vid användning av tyngsta till automobilen hörande karosseri.

Särskild skatt å automobilgummiringar (Sv. ffs. 1922: 261, 1923: 73) utgår med en krona 50 öre för varje helt kilogram av ringens vikt.

Skatt å automobil, som för tillfälligt brukande i riket från utlandet införts, (Sv. ffs. 1923: 11, 1924: 264) utgör, för varje påbörjad dag,

- a) beträffande motorcykel 25 öre;
- b) beträffande lastautomobil med ringar av mjuk kautschuk, som icke äro massiva, tre kronor;
- c) beträffande lastautomobil med massiva ringar av mjuk kautschuk fem kronor;
- d) beträffande lastautomobil med ringar av annat ämne än mjuk kautschuk åtta kronor; samt
- e) beträffande annan automobil en krona.

Särskild skatt å bensin och motorsprit skall erläggas med 5 öre för liter jämlikt förordningen den 23 maj 1924 (nr 126), som, i vad densamma avser

särskild skatt å bensin, tillämpats från och med den 1 juni 1924, men, i vad den avser särskild skatt å motorsprit, träder i kraft först den 1 juli 1929.

De jämlikt nu anförda bestämmelser influtna medlen bokföras hos statskontoret såsom diverse medel och tillfalla rikets städer för att användas för dessas gatu- och väghållning samt landsbygden för att användas företrädesvis till förbättring och underhåll av för den allmänna samfärdseln särskilt betydelsefulla vägar och broar, allt enligt de fördelningsgrunder, som innefattas i förordningen den 20 juni 1924 (nr 258).

I samband med anmälan av sitt beslut om sistnämnda förordning, som trädde i stället för den tidigare i ämnet gällande förordningen av den 2 juni 1922 (nr 262), anhöll 1924 års riksdag i skrivelse den 10 juni 1924 (nr 326), att Kungl. Maj:t måtte verkställa utredning rörande automobilskattemedlens uppförande å riksstaten samt för riksdagen framlägga det förslag i ämnet, vartill utredningen kunde giva anledning. Över riksdagens berörda skrivelse hava riksräkenskapsverket, statskontoret samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen avgivit infordrade utlåtanden. Härvid har riksräkenskapsverket hemställt, att i förslaget till riksstat för budgetåret 1925—1926 måtte uppföras *dels* å inkomstsidan under rubriken 'A. Egentliga statsinkomster. I. Skatter' en ny titel: '5. Automobilskattemedel', *dels* å utgiftssidan under sjätte huvudtiteln och rubriken 'Väg- och vattenbyggnadsväsendet' tvenne nya titlar: 'Gatu- och väghållning i rikets städer, *reservationsanslag*, att av automobilskattemedel direkt utgå' och 'Förbättring och underhåll av för den allmänna samfärdseln särskilt betydelsefulla vägar och broar, m. m., *reservationsanslag*, att av automobilskattemedel direkt utgå'. Detta förslag har biträttts av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ävensom, ehuru med viss tvekan, av statskontoret.

I sin inkomstberäkning för budgetåret 1925—1926 har nu riksräkenskapsverket, i överensstämmelse med den i förberörda utlåtande gjorda hemställan, å inkomstsidan uppfört automobilskattemedel och beräknat inkomsten för nämnda budgetår å denna titel till 15,000,000 kronor.

För egen del biträder jag riksräkenskapsverkets och väg- och vattenbyggnadsstyrelsens mening, att automobilskattemedlen och de med dem sammanhörande utgiftsanslagen böra uppföras å riksstaten. Statskontorets uttalade tveksamhet i detta spörsmål synes i sak vara föranledd av de konsekvenser, som åtgärden kunde medföra i avseende å vissa andra statsmedel. Såsom jag senare kommer att anmäla, har jag emellertid igångsatt en undersökning i syfte att klarlägga, i vad mån vissa uppördsmedel i statens verksamhet, vilka nu tillföras vederbörande utgiftsanslag, böra uppföras i budgeten som självständiga inkomstitlar. Det finnes då anledning att till prövning upptaga jämväl frågan om den budgetära behandlingen av de medel, som statskontoret ansett kunna ur förevarande synpunkter jämföras med automobilskattemedlen.»

Såsom departementschefen erinrat i ovan återgivna anförande, har riksräkenskapsverket beräknat inkomsten för budgetåret 1925—1926 å automobilskattemedlen till 15,000,000 kronor. Till stöd härför har riksräkenskapsverket i nämnda skrivelse anført bland annat följande:

»Influtna automobilskattemedel utgjorde, enligt vad som framgår av statskontorets tryckta utdrag ur de under dess förvaltning stående fonders och diverse medels räkenskaper, för tiden

$\frac{1}{1} - \frac{30}{6}$ 1923	4,045,897 kronor samt för
budgetåret 1923—1924	9,142,612 kronor.

Enär samma skattesatser, som gälla beträffande de i automobilskattemedlen under första halvåret 1923 och budgetåret 1923—1924 ingående objektskatterna allt fortfarande gälla i så gott som oförändrat skick, kunna ovan anförda siffror läggas till grund för beräkningen av vad som kan väntas inflyta å samma skattetitlar under budgetåret 1925—1926. Automobilismen har under senare år varit stadd i stark utveckling, och erfarenheten har visat, att den automobilbeskattning, som infördes att gälla från och med år 1923, icke haft någon hämmande verkan på denna utveckling. Fastmera har användandet av motorfordon trots skatten i hög grad ökats, så att antalet i bruk varande sådana fordon, vilket vid ingången av år 1922 torde hava utgjort cirka 45,000 nu uppskattas till omkring 65,000, därvid märkes, att hela ökningen faller på egentliga automobiler. Under år 1923 importerades omkring 12,000 personautomobiler, 2,500 lastautomobiler och 2,150 motorcyklar. Värdet av hela denna import har uppgått till omkring 36,000,000 kronor, medan värdet av importen utav bensin och olja för motorfordon uppskattats till 35,000,000 kronor och av automobilgummi till i runt tal 8,000,000 kronor.

Att automobilismens utveckling icke kommer att avstanna torde få anses som visst, varför ännu högre importsiffror säkerligen kunna beräknas för innevarande och nästpåföljande år. På grund härav har riksräkenskapsverket ansett sig böra för budgetåret 1925—1926 uppskatta den del av automobilskattemedlen, som utgöres av automobilskatt, särskild skatt å gummiringar och skatt å automobil, som för tillfälligt brukande i riket från utlandet införes, till 10,000,000 kronor. För beräkning av den totala inkomsten av automobilskattemedel bör härtill läggas den särskilda skatten å bensin. Då hela konsumtionen av bensin för andra än industriella ändamål kan beräknas uppgå till omkring 100,000,000 liter för år, skulle skatten räknad efter 5 öre per liter, komma att belöpa sig till 5,000,000 kronor. Inkomstiteln automobilskattemedel skulle alltså sammanlagt kunna beräknas uppgå till 15,000,000 kronor, med vilket belopp, riksräkenskapsverket även uppfört densamma — — —.»

I enlighet med departementschefens förslag har i statsverkspropositionens förslag till riksstat närmast efter inkomstiteln lastpenningar upptagits automobils-kattemedel såsom ny inkomstitel med det av riksräkenskapsverket beräknade beloppet, 15,000,000 kronor. I nämnda förslag till riksstat hava vidare å sjätte huvudtiteln under rubriken »väg- och vatten-

byggnadsväsendet» uppförts två mot den nya inkomstiteln svarande extra reservationsanslag att direkt utgå av automobilskattemedel, nämligen det ena å 3,000,000 kronor till förbättring och underhåll av städernas för automobiltrafiken viktiga gator och vägar och det andra å 12,000,000 kronor till motsvarande arbeten på landsbygden eller å tillhoppa 15,000,000 kronor (statsverkspropositionens förslag till riksstat för budgetåret 1925—1926: VI, B, 11 och 12).

Utskottet. Riksdagen har numera, på hemställan av statsutskottet (utlåtande nr 6, punkterna 11 och 12), anvisat nyssnämnda, av Kungl. Maj:t äskade reservationsanslag att direkt utgå av automobilskattemedel.

Från statskontoret har utskottet erhållit följande uppgift angående den redovisade uppbörden av automobilskattemedel under tiden juli 1924—mars 1925:

automobilskatt och skatt å gummiringar:

juli—dec. 1924	kronor 1,825,659: 73	
jan.—mars 1925	» 597,069: 96	2,422,729: 69

bensinskatt:

juli—dec. 1924	kronor 4,991,443: 78	•
jan.—mars 1925	» 1,618,224: 98	6,609,668: 76

Summa kronor 9,032,398: 45.

Utskottet har icke något att erinra mot att i riksstaten automobilskattemedel upptages såsom ny inkomstitel med av Kungl. Maj:t föreslaget belopp.

Utskottet får förty hemställa,

att i riksstaten för budgetåret 1925—1926 måtte under egentliga statsinkomster upptagas följande inkomstitel sålunda:

automobilskattemedel, *bevillning* kronor 15,000,000.

7:o.

Tullmedlen.

Rörande denna inkomsttitel har riksräkenskapsverket anfört följande:

Riksräken-
skapsverket.

»**Tullmedel**, bevillning, hava enligt budgetredovisningarna lämnat en behållen inkomst av:

år 1920	kronor 144,674,952
» 1921	» 102,333,299
» 1922	» 108,714,123
» 1923 ($\frac{1}{7}$ — $\frac{30}{6}$)	» 62,452,153
budgetåret 1923—1924	» 149,320,831

I riksstaten för budgetåret 1924—1925 äro dessa medel upptagna till 123,500,000 kronor.

Enligt nädiga kungörelsen den 20 maj 1922 (nr 203) genomfördes från och med den 22 i samma månad en tullförhöjning å kaffe, vilken beräknats komma att under ett år tillföra statskassan nya inkomster till ett sammanlagt belopp av 15,000,000 kronor. Med utgången av nyss omförmälda månad inträffade även den förändringen, att de förordningar, som reglerade glidtullarna å spannmål, upphörde att gälla, varefter de tullsatser, som gällde före glidtullsystemets införande, åter trädde i kraft.

Generaltullstyrelsen har i skrivelse till riksräkenskapsverket den 7 nästlidne månad beräknat den inflytande uppbörden av tullmedel för budgetåret 1925—1926 till omkring 135,000,000 kronor under förutsättning av normal import och oförändrade tullsatser.

Riksräkenskapsverket har låtit upprätta följande tabell, utvisande den debiterade tulluppbörden under tiden december 1922—november 1923 och motsvarande tid åren 1923—1924.

Månad	1922—1923	1923—1924
December	11,799,472: 99	14,028,551: 44
Januari	9,287,454: 72	10,703,989: 13
Februari	8,842,242: 37	10,271,058: 71
Mars	10,993,304: 27	10,560,831: 17
April	11,391,865: 91	14,491,209: 02
Maj	11,665,868: 83	13,928,608: 42
Juni	11,275,940: 01	11,198,426: 80
Juli	9,962,557: 03	12,262,309: 23
Augusti	12,521,360: 52	11,633,382: 29
September	13,793,805: 65	13,702,441: 38
Oktober	15,661,768: 84	13,238,389: 76
November	14,549,233: 53	13,231,661: 78
	Summa kronor 141,744,874: 67	149,250,859: 13

Av denna tabell framgår, att stegring förefunnits även under den sist tilländalupna årsperioden.

Avkortningar och restitutioner för denna titel hava utgjort:

$\frac{1}{1} - \frac{30}{6}$ 1923	kronor 1,004,523
$\frac{1}{7}$ 1923 — $\frac{30}{6}$ 1924	» 2,350,569

Genom nådiga kungörelsen den 20 sistlidne juni, nr 246, vilken trätt i kraft den 1 juli 1924, har för tobak och tobaksvaror stadgats tullfrihet och de förutvarande tullavgifterna överförts till tobaksskatt. (Tull skall dock allt fortfarande utgå dels för färdiga tobaksvaror, som från utrikes ort ankommande resande för eget bruk — utöver viss mindre kvantitet — medföra, dels ock för av vederbörligen legitimerad handelsresande från utrikes ort medförda prov å dylika varor). Den härigenom förorsakade minskningen i tullinkomst har, enligt det vid propositionen den 14 mars 1924, nr 192, fogade utdraget av statsrådsprotokollet, av föredragande departementschefen beräknats till 6,000,000 kronor för år. Utan denna minskning skulle man, i stället för ovan anförda, av generaltullstyrelsen beräknade belopp 135,000,000 kronor, kunnat för budgetåret 1925—1926 motse en tulluppbörd av 141,000,000 kronor.

Generaltullstyrelsens förslag synes innebära en befogad försiktighet. I denna inkomsttitel ingår emellertid även av riksdagen särskilt beslutad mertull å arrak och rom, vilken för budgetåret 1925—1926 av generaltullstyrelsen beräknats till cirka 700,000 kronor. Beträffande denna mertull förefinnas synnerligen starka skäl för ett utbrytande från de övriga tullmedlen så att den må bli budgetärt och räkenskapsmässigt förd för sig. I detta hänseende erinrar riksräkenskapsverket om föreskriften i nådiga förordningen den 9 juni 1922, nr 252, om ändrad lydelse av 1 § i förordningen angående statsverkets fond av rusdrycksmedel, enligt vilken ifrågavarande mertull tillhör de medel, av vilka överskottet utöver visst belopp skall ingå till nyssnämnda fond. Det måste då ligga vikt uppå, att årsbeloppet direkt och utan särskild utredning erhålles genom bokföringen, vilket för närvarande icke är fallet. För detta ändamål föreslår riksräkenskapsverket, att mertullen upptages såsom särskild inkomsttitel, lämpligen i riksstaten placerad bland de övriga rusdryckstitlarna.

Om man minskar det av generaltullstyrelsen beräknade beloppet av tullmedel, 135,000,000 kronor, med beloppet av mertull å arrak och rom, 700,000 kronor, erhålles 134,300,000 kronor, med vilket belopp riksräkenskapsverket uppfört tullmedel i förslagstabellen.

Önskvärdheten av att redan i den för redovisningen normerande riksstaten särskilja vad som vid tillämpningen måste särskiljas inskränker sig icke till nu ifrågavarande inkomsttitel utan förefinnes även i avseende på andra inkomst- eller anslagstitlar, och en successiv reform i nu antydda hänseende av riksstatens såväl inkomst- som utgiftssida är enligt riksräkenskapsverkets mening ur många synpunkter påkallad. Detta skulle i princip endast innebära ett konsekvent fullföljande av 1911 års stora budgetreform och skulle ur praktisk synpunkt medföra många fördelar. Riksräkenskapsverket har för avsikt att efter hand fullfölja denna tanke.»

Riksräkenskapsverket har vidare anfört:

»**Mertull å arrak och rom.** Av skäl, som riksräkenskapsverket vid behandlingen av titeln 'Tullmedel' nyss närmare utvecklat, har ämbetsverket funnit inkomsterna av den av riksdagen särskilt beslutade mertullen å arrak och rom böra i riksstaten uppföras under en särskild titel i samband med övriga skatter å sprit- och maltdrycker. Jämväl mertullen å

arrak och rom är nämligen närmast alt anse som en form av beskattning av dessa drycker.

Den behållna inkomsten av denna tull utgjorde:

år 1921	kronor 1,249,669
» 1922	» 1,082,411
» 1923 ($\frac{1}{1} - \frac{30}{6}$)	» 583,103
budgetåret 1923—1924	» 863,641.

För budgetåren 1924—1925 och 1925—1926 har generaltullstyrelsen beräknat inkomsten till 800,000 respektive 700,000 kronor.

På sätt framgår av ovanstående äro såväl de verkliga som de beräknade inkomsterna å denna titel sjunkande, och siffrorna för de fyra första månaderna av innevarande budgetår (behållen inkomst = 243,907 kronor) giva onekligen stöd åt den av generaltullstyrelsen senast föreslagna sänkningen.

Riksräkenskapsverket har fördenskull — — — uppfört mertull å arrak och rom med av generaltullstyrelsen föreslaget belopp 700,000 kronor.»

Departementschefen har anfört:

Departements-
chefen.

»Tullmedlen äro i riksstaten för innevarande budgetår upptagna till 123.5 miljoner kronor. Under månaderna december 1923—november 1924 har beloppet av influtna tullmedel uppgått till ej mindre än närmare 147 miljoner kronor. Det må dock beaktas, att efter den vid 1924 års riksdag beslutade omläggningen av tobaksbeskattningen från och med den 1 juli 1924 gäller tullfrihet för tobak och tobaksvaror, och att de förutvarande tullavgifterna — utom i vissa obetydliga undantagsfall — överförts till tobaksskatt. Den härigenom förorsakade minskningen i tullinkomsten har beräknats till 6 miljoner kronor för år. Emellertid torde det kunna förväntas, att tullmedlen för innevarande budgetår i verkligheten komma att inflyta med ett icke obetydligt högre belopp än det i riksstaten upptagna. För budgetåret 1925—1926 har generaltullstyrelsen beräknat den inflytande tulluppbörden till omkring 135 miljoner kronor under förutsättning av normal import och oförändrade tullsatser. Riksräkenskapsverket har anslutit sig till denna beräkning men därjämte, på anförda skäl, föreslagit, att den år 1920 beslutade mertullen å arrak och rom — av generaltullstyrelsen för budgetåret 1925—1926 beräknad till 700,000 kronor — skulle upptagas såsom särskild inkomstitel bland rusdrycksmedelstitlarna. I sitt förslag till inkomstberäkning har riksräkenskapsverket alltså upptagit tullmedlen med 134.3 miljoner kronor.

Beräkningen av förevarande inkomstitel är givetvis synnerligen vansklig, helst densamma omedelbart röner inflytande av växlingarna i de ekonomiska konjunkturerna. Med beaktande av de allmänna synpunkter å den sannolika ekonomiska utvecklingen, som jag framlagt i finansplanen för ifrågavarande statsregleringsperiod, har jag likväl funnit den av generaltullstyrelsen och riksräkenskapsverket gjorda beräkningen av det belopp i tullmedel, som kan förväntas inflyta under budgetperioden, vara präglad av nödig försiktighet.

I samband med den av mig förut omförmälda frågan om ordnandet av avsättningarna till statsverkets fond av rusdrycksmedel har jag för avsikt

föreslå, att mertullen å arrak och rom icke vidare skall bidra till rusdrycksmedelsfonden. Vid ett bifall till detta förslag finnes ingen anledning att upptaga mertullen såsom särskild inkomsttitel. I mitt förslag till riksstat har jag förty uppfört tullmedlen med ett belopp av 135 miljoner kronor.»

Statsverkspropositionen. Tullmedlen hava alltså i statsverkspropositionen upptagits till 135,000,000 kronor.

Prop. nr 230. I proposition den 8 maj 1925, nr 230, har Kungl. Maj:t, till följd av ett mellan Sverige och Spanien avslutat handelsavtal, framlagt förslag angående åtskilliga ändringar i gällande tulltaxa, vilket förslag numera, på hemställan av bevillningsutskottet (betänkande nr 39), av riksdagen bifallits. Såsom framgår av det vid sistnämnda proposition fogade statsrådsprotokollet motsvara ändringarna, med utgångspunkt från importsiffrorna för år 1924, en sammanlagd minskning av tulluppbörden å omkring 3.8 miljoner kronor för år.

Prop. nr 232. I den ovan omnämnda propositionen nr 232 har Kungl. Maj:t föreslagit, att i riksstaten för budgetåret 1925—1926 tullmedlen måtte uppföras med 132,000,000 kronor eller sålunda med ett belopp, som med 3,000,000 kronor understiger det i statsverkspropositionens riksstatsförslag upptagna. Till stöd härför har chefen för finansdepartementet till det vid propositionen nr 232 fogade statsrådsprotokollet anfört följande:

»Nettoinkomsterna av tullmedlen uppgingo för budgetåret 1923—1924 till 149.3 miljoner kronor. Häri ingingo spannmålstullarna med omkring 17 miljoner kronor. För de tio första månaderna av nämnda budgetår utgjorde tulluppbörden 123.5 miljoner kronor, därav i spannmålstullar omkring 13.6 miljoner kronor; för innevarande budgetår äro motsvarande siffror 118.7 miljoner kronor och 14.1 miljoner kronor. Månaderna januari—april uppvisa en tulluppbörd av 46.1 miljoner kronor år 1924 samt 44.8 miljoner kronor år 1925. För budgetåret 1924—1925 synes man kunna motse en tulluppbörd av omkring 140 miljoner kronor. En minskning gent emot budgetåret 1923—1924 är föranledd redan av den år 1924 beslutade omläggningen av tobaksbeskattningen, som på sin tid antogs komma att medföra en sänkning med omkring 6 miljoner kronor för år. När det gäller att beräkna tullmedlen för budgetåret 1925—1926, har man att taga hänsyn till vissa omständigheter, som verka i sänkande riktning. I siffrorna för budgetåren 1923—1924 och 1924—1925 ingå spannmålstullarna med avsevärt högre belopp än under år med normal skörd; för åren 1921 och 1922 uppgingo spannmålstullarna till allenast 9.1, respektive 7.5 miljoner kronor. Vidare påkallar det med proposition nr 230 framlagda, av handelsavtalet med Spanien föranledda förslaget till ändringar i tulltaxan en sänkning av tullmedlen, vilken sänkning synes kunna beräknas

till 3 à 4 miljoner kronor. Vid nu angivna förhållanden torde man icke böra upptaga tullmedlen för budgetåret 1925—1926 till högre belopp än 132 miljoner kronor.»

Enligt utskottet från riksräkenskapsverket tillhandakomna uppgifter utvisar ifrågavarande inkomsttitel för år 1924 och första kvartalet 1925 följande ställning:

Utskottet.

	1:a halvåret 1924	2:a halvåret 1924	1924, hela året	1:a kvart. 1925
Influtet	kr. 72,852,229: 95	75,102,745: 41	147,954,975: 36	33,841,276: 90
Utgifter för inkomsttiteln »	1,020,672: 98	1,196,278: 27	2,216,951: 25	614,785: 80
Behålleninkomstkr.	71,831,556: 97	73,906,467: 14	145,738,024: 11	33,226,491: 10

En från riksräkenskapsverket sedermera lämnad uppgift utvisar, att under april månad 1925 å ifrågavarande inkomsttitel influtit i behållen inkomst 11,581,901 kronor 96 öre.

De av riksdagen beslutade tullförändringarna beträffande färdiga lösa glas till s. k. termosflaskor (betänkande nr 12), konstgjorda garvningsämnen (betänkande nr 14), grammofoner, fonografer och dylika för återgivande av musik m. m. inrättade instrument samt delar därtill (betänkande nr 18), ledbultkättingar med en längd å rullen av mindre än 6 millimeter (betänkande nr 23) samt automobildelar (betänkande nr 44) torde kunna lämnas åsido vid beräkningen av inkomsttiteln.

Vid överbägande av de förhållanden, som på sätt ovan ur motiveringen till propositionen nr 232 återgivits böra beaktas vid beräkningen av förevarande inkomsttitel, har utskottet ansett den sänkning av den i statsverkspropositionen gjorda beräkningen, som otvivelaktigt bör vidtagas, kunna begränsas till 2 miljoner kronor och inkomsttiteln sålunda i riksstaten för nästkommande budgetår kunna upptagas till 133 miljoner kronor.

Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag om vissa ändringar i förordningen angående statsverkets fond av rusdrycksmedel, avseende bland annat att mertullen å arrak och rom icke vidare skulle bidra till nämnda fond, har, på sätt sammansatta stats- och bevillningsutskottet i memorial nr 9 anmält, förfallit. Det kunde därför ifrågasättas att, i enlighet med vad riksräkenskapsverket (se ovan sid. 26 o. f.) ifrågasatt, uppföra mertullen under särskild titel i samband med övriga skatter, från vilka bidrag tillföras fonden. Men i avvaktan på det resultat av en fortsatt utredning rörande bestämmelserna om avsättning till rusdrycksmedelsfonden, som torde vara att förvänta till nästkommande års riksdag, har utskottet icke velat ifrågasätta någon ändring i sättet för mertullens redovisning i riksstaten.

Under åberopande av vad sålunda anförts, hemställer utskottet,

att tullmedlen måtte för budgetåret 1925—1926 beräknas till kronor 133,000,000.

8:o.

Sockerskatten.

Riksräknings-
skapsverket.

Rörande denna inkomsttitel har riksräkenskapsverket anført följande:

»**Sockerskatt**, bevilling, är i riksstaterna för budgetåren 1923—1924 och 1924—1925 upptagen till 26,000,000 respektive 25,000,000 kronor.

Den behållna inkomsten har utgjort:

år 1920	kronor	26,646,282
» 1921	»	25,113,690
» 1922	»	24,718,447
» 1923 ($\frac{1}{1}$ — $\frac{30}{6}$)	»	11,679,525
budgetåret 1923—1924	»	28,266,992

I en från kontrollstyrelsen till riksräkenskapsverket överlämnad promemoria anföres: »Den influtna sockerskatten för budgetåret 1923—1924 har uppgått till 28,266,992 kronor, vilket innebär ett betydande överskott gent emot den beräknade inkomsten. Tillgängliga uppgifter om från sockerfabrikerna utlämnat socker under innevarande kvartal (juli—september), jämförda med motsvarande siffror för kvartalet juli—september 1923, utvisa en fortsatt höjning i den debiterade sockerskatten så till vida, som nämnda skatt för innevarande kvartal uppgår till omkring 7,900,000 kronor, varemot för samma kvartal under föregående år svarar ett belopp av 6,085,630 kronor 96 öre. Ehuru den ökning i myckenheten till fritt bruk utlämnat, som inträtt under nämnda budgetår, tyder på en ökning i sockerkonsumtionen, torde försiktigheten bjuda att icke upptaga inkomsten av sockerskatten för budgetåret 1925—1926 till högre belopp än 27,000,000 kronor.»

Emellertid synes kontrollstyrelsen vid fixerandet av denna slutsiffra icke hava tagit tillbörlig hänsyn till skatten å det socker, som införes till riket, vilken skatt uppbäres och redovisas av tullverket. Den behållna inkomsten å sistnämnda skatt uppgick

år 1922 till	kronor	1,041,715
» 1923 ($\frac{1}{1}$ — $\frac{30}{6}$) till	»	121,407
budgetåret 1923—1924 till	»	3,445,706

och har av generaltullstyrelsen för budgetåret 1924—1925 beräknats till 3,000,000 kronor.

Den betydande stegring i behållna skattemedel av nämnda art, som kan iakttagas vid en jämförelse mellan år 1922 och budgetåret 1923—1924 torde innebära ett kraftigt stöd åt det i kontrollstyrelsens ovanberörda promemoria gjorda antagandet om en ökning av sockerkonsumtionen. Den av tullverket under månaderna juli—oktober uppburna sockerskattens belopp synes också tyda på att ökningen även kommer att fortsätta under innevarande budgetår.

De influtna skattemedlen under denna tid uppgå nämligen till 2,201,380 kronor eller nära $\frac{2}{3}$ av hela det belopp, som inflöt genom tullverket å denna inkomsttitel föregående budgetår.

All sannolikhet synes sålunda tala för att sockerskatten under budgetåret 1925—1926 kommer att inflyta med minst lika stort belopp som under

nästförflutna budgetår, varför riksräkenskapsverket i sin förslagstabell uppfört sockerskatten med ett till 28,000,000 höjt belopp.»

Med enahanda belopp, 28,000,000 kronor, har sockerskatten upptagits i statsverkspropositionens förslag till riksstat. Statsverkspropositionen.

Enligt vad utskottet från riksräkenskapsverket inhämtat, utvisar ifrågasvarande inkomstitel för år 1924 och första kvartalet 1925 följande ställning: Utskottet.

	1:a halvåret 1924	2:a halvåret 1924	1924, hela året	1:a kvart. 1925
Influtet	kr. 12,938,669: 64	16,948,685: 18	29,887,354: 82	6,378,244: 76
Utgifter för inkomstiteln ... »	1,901: 60	2,487: 02	4,388: 62	281: 61
Behålleninkomst	kr. 12,936,768: 04	16,946,198: 16	29,882,966: 20	6,377,963: 15.

Å sockerskatten har, enligt vad utskottet vidare inhämtat, under april månad 1925 i behållen inkomst influtit 2,011,310 kronor 95 öre.

Den behållna inkomsten av sockerskatten har uppgått till för budgetåret 1923—1924 28.3 miljoner kronor, för kalenderåret 1924 29.9 miljoner kronor, för de tio första månaderna av innevarande budgetår 25.3 miljoner kronor samt har för hela sistnämnda budgetår, enligt ovannämnda, inom finansdepartementets budgetbyrå verkställda överslagsberäkning, antagits komma att uppgå till 29 miljoner kronor. De anförda siffrorna giva enligt utskottets mening vid handen, att sockerkonsumtionen inom landet stegrats i den omfattning, att sockerskatten skulle under förutsättning av oförändrad skattesats kunna beräknas för nästkommande budgetår lämna en behållen inkomst av 29 miljoner kronor eller 1 miljon kronor mera än vad Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen föreslagit.

Den skattesänkning å socker, som utskottet, i enlighet med vad ovan under punkten 1:o anförts, ansett böra vidtagas, belöper sig till 2 öre för kilogram. Sockerskatten skulle följaktligen komma att uttagas med 14 öre för kilogram. Med denna skattesats torde sockerskatten kunna beräknas under budgetåret 1925—1926 lämna en behållen inkomst av $\frac{14}{16}$ av 29 miljoner eller 25.375 miljoner kronor, vilket belopp torde kunna avrundas till 25.4 miljoner kronor. Sockerskatten skulle sålunda beräknas till ett belopp, som med 2.6 miljoner kronor understiger vad Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen föreslagit.

Sockerskatten regleras genom förordningen den 19 maj 1922 (nr 210) angående beskattning av socker. Förslag om erforderlig ändring av 21 § i nämnda förordning framlägger utskottet härmed. Någon annan ändring i författningen synes icke påkallas av skattesänkningen.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte besluta, att 21 § i förordningen den 19 maj 1922 (nr 210) angående beskattning av socker skall från och med den 1 juli 1925 hava följande ändrade lydelse:

21 §.

Skattens be-
lopp och be-
skattningens
omfattning.

1. För socker, som utlämnas från sockerfabrik eller allmänt sockernederlag, skall med nedan angivna undantag erläggas skatt med 14 öre för varje kilogram.

Skatt erlägges icke för sådant socker, som, enligt av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter, gjorts obrukbart till förtäring av människor (denaturerats) eller som, under iakttagande av föreskrifterna i 27 §, utlämnats för överförande till sockerfabrik eller allmänt sockernederlag eller för utförsel ur riket genom tullkammare under den kontroll och de villkor, som i tullstadgan bestämmas för utförsel av nederlagsgods.

2. För socker, som införes till riket, skall vid utlämnandet samtidigt med tull enligt tulltaxan till tullverket erläggas enahanda skatt av 14 öre för varje kilogram; dock må obeskattat socker från tullkammare överföras till sockerfabrik, allmänt sockernederlag eller annan tullkammare i den ordning, tullstadgan föreskriver för försändning av oförtullat gods från tullkammare till tullkammare, och med användande av förpassningsinlaga enligt av generaltullstyrelsen fastställt formulär.

För socker, som enligt 5 § i förordningen den 9 juni 1911 med tulltaxa för inkommande varor införes tullfritt, må jämväl frihet från sockerskatt åtnjutas.

Om betalningsanstånd, ställande av säkerhet samt påföljd för fördröjd eller utebliven betalning gäller be-
träffande skatt för infört socker vad i tullstadgan finnes föreskrivet rörande tullavgifter.

B) att sockerskatten måtte för budgetåret 1925—1926 beräknas till kronor 25,400,000.

9:o.

Tobaksskatt.

Riksräkenskapsverket har anfört följande:

»**Tobaksskatt**, bevillning. Statens utnyttjande av tobaken som inkomstkälla skedde före den 1 juli innevarande år, *dels* i form av en ordinarie tobaksskatt, beräknad i vissa procent av försäljningspriset, *dels* genom en särskild skatt å tobaksvaror, beräknad efter stycketal eller vikt och *dels* genom licens- och tullavgifter å importerad tobak. Härtill kommer dessutom utdelning å staten tillhöriga aktier i A.-B. Svenska Tobaksmonopolet.

Riksräkenskapsverket.

Genom nämnda förordningen den 20 juni 1924 (nr 245), som trädde i kraft den 1 juli i år, hava vissa ändringar i tobaksbeskattningen genomförts.

Den ändrade tobaksbeskattningen innebär i sina huvuddrag, *att* de förutvarande tullavgifterna å såväl råttobak som färdiga tobaksvaror överförts till en efter stycketal respektive vikt utgående skatt, i samband varmed till skydd för den svenska tobaksodlingen monopolets utöware berättigats att tillgodoföra sig ett mot råttobakstullen svarande belopp för varje inköpt kilogram av svensk tobak, *att* den ordinarie och särskilda skatten sammanslagits till en efter värdet utgående procentuell skatt, *att*, med bibehållande i övrigt av ungefär den förutvarande sammanlagda skattebelastningen å tobak och tobaksvaror, 3 procent av monopolbolagets totalomsättning överförts från vinst till skatt, i samband varmed den i licensavgiften ingående andelen till monopolbolaget, som tidigare utgått med 18 procent av priskurantpriset, begränsats till högst 14 procent av samma pris, *att* skattesatserna de olika varuslagen emellan så avvägs, *att* med utgångspunkt från den förutvarande skattebelastningen den beslutade överföringen av vinst till skatt i huvudsak drabbar rökttobak, som förut varit lågt beskattad och som visat den ojämförligt kraftigaste omsättningen, samt därefter i fallande skala snus, cigarretter, tuggtobak och cigarrer, *samt att* den sedan år 1922 införda merbelastning, som utöver tullen åvilar de importerade varorna, bibehålles, ehuru med någon jämkning nedåt.

Till statsrådsprotokollet över finansärenden för den 14 mars 1924 har departementschefen i fråga om beräkningen av statsverkets olika inkomster av tobakshanteringen anfört följande: 'De under särskilda titlar uppförda inkomsterna av tobakshanteringen hava sålunda i förslaget¹ till riksstat för budgetåret 1924—1925 uppskattats till belopp, som härefter angivas, därvid till jämförelse meddelas motsvarande siffror i riksstaterna för år 1922 och budgetåret 1923—1924:

	1922 kronor	1923—1924 kronor	1924—1925 kronor
Tobaksskatt	35,000,000	32,000,000	30,000,000
Särskild skatt å tobaksvaror.... ²	8,000,000	11,000,000	10,000,000
Utdelning	9,000,000	8,990,000	11,600,000
	52,000,000	51,990,000	51,600,000

¹ Nämligen ett i statsverkspropositionen framlagt förslag.

² Å tillägsstat till riksstaten för år 1922.

Av den till promemorian¹ hörande och vid statsrådsprotokollet fogade tabellen I (bilaga 10),² däri inlagts de av mig föreslagna skattesatserna, framgår, att — med utgångspunkt från 1923 års omsättning och priser — följande skattebelopp kunna antagas komma att inflyta till statsverket, nämligen omkring 45,340,000 kronor tobaksskatt, utgående i procent av priskurantpriset, och omkring 8,310,000 kronor tobaksskatt, utgående per styck eller kilogram, d. v. s. tillhopa omkring 53,650,000 kronor. Till jämförelse må anföras följande under sagda förutsättning beräknade intäkter med nu gällande tull- och skattesatser (i runda tal):

Tull för oarbetad tobak	kronor	4,920,000
» » arbetad »	»	1,200,000
Tobaksskatt	»	32,250,000
Särskild skatt å tobaksvaror.....	»	10,950,000
	kronor	49,320,000.

Ökningen i tobaksskatten utgöres huvudsakligen av de från vinst till skatt överförda tre procent å totalomsättningen (136,725,000 kronor) eller omkring 4,100,000 kronor.

Den på grundval av 1923 års omsättning och priser verkställda beräkningen torde med hänsyn till den prissänkning, som enligt vad jag tidigare anfört läser kunna förutses, behöva göras till föremål för vissa jämkningar. År 1923 utgjorde hela omsättningen, såsom nämnt, omkring 136,725,000 kronor, och den procentuella tobaksskatten uppgick till 32,250,000 kronor, vilket motsvarar en genomsnittsprocent av 23.6. Den för instundande budgetår beräknade tobaksskatten av 30,000,000 kronor motsvarar efter samma procent ett omsättningsbelopp av cirka 127,000,000 kronor. Av förutnämnda tabell 1 framgår, att hela den av mig föreslagna skattebelastningen utgör cirka 39.24 procent av priskurantpriset. Efter denna procentsats skulle en beräknad omsättning av 127,000,000 kronor lämna i runt tal 50,000,000 kronor.

Vid en beräkning av övriga inkomster av tobakshanteringen, utdelning i Aktiebolaget Svenska Tobaksmonopolet samt inkomst- och förmögenhetsskatt, bör uppmärksammas, att dessa inkomstposter för budgetåret 1924—1925 hänföra sig till monolets verksamhet under kalenderåret 1924. Under nämnda verksamhetsår kommer emellertid monopolbolaget att under hälften av året arbeta med nu gällande skattesatser, och eventuell prissänkning torde icke komma att vidtagas, förrän de nya skattesatserna trätt i kraft. Vid sådant förhållande synes mig för instundande budgetår utdelningen kunna upptagas till 9,000,000 kronor, varjämte inkomst- och förmögenhetsskatten torde böra beräknas till 2,200,000 kronor.

Statsverkets inkomster under budgetåret 1924—1925 torde alltså kunna i runda tal uppskattas till följande belopp, därvid till jämförelse angivas motsvarande inkomster, därest gällande tull- och skattesatser skolat tillämpas:

¹ Åsyftar en inom finansdepartementets lagbyrå upprättad promemoria angående tobaksbeskattningen.

² Här ej avtryckt.

	Enligt gällande tull- och skattesatser kronor	Enligt föreslagna skattesatser kronor
Rätobakstull	4,900,000	—
Tull å importerade färdiga tobaksvaror	1,200,000	—
Tobaksskatt	30,000,000	50,000,000
Särskild skatt å tobaksvaror	10,000,000	—
Inkomst- och förmögenhetsskatt	3,500,000	2,200,000
Utdelning	11,600,000	9,000,000
Summa	61,200,000	61,200,000.

En omräkning av vissa i det uti innevarande års statsverksproposition framlagda förslaget till riksstat för budgetåret 1924—1925 uppförda inkomstitlar torde alltså böra företagas. Sålunda torde titlarna tullmedel och utdelning i Aktiebolaget Svenska Tobaksmonopolet böra sänkas till respektive 114 och 9 miljoner kronor, under det att de till en titel tobaksskatt sammanförda inkomstitlarna tobaksskatt och särskild skatt å tobaksvaror torde böra upptagas med sammanlagt 50 miljoner kronor. Däremot torde ett bifall till det nu framlagda förslaget icke behöva medföra någon ändring av det belopp å 135 miljoner kronor, varmed titeln inkomst- och förmögenhetsskatt upptagits i förenämnda riksstatsförslag, med hänsyn till de försiktiga beräkningar, vilka ligga till grund för berörda beloppes uppförande i sagda förslag.

I överensstämmelse med vad departementschefen sålunda föreslagit har i riksstaten för budgetåret 1924—1925 titeln tobaksskatt uppförts med 50,000,000 kronor.

Aktiebolaget Svenska Tobaksmonopolet har i skrivelse till finansdepartementet den 24 sistlidne september ansett sig kunna uppskatta inkomsten av tobaksskatten för budgetåret 1925—1926 till samma belopp, eller 50,000,000 kronor. Denna beräkning har gjorts under förutsättning av oförändrade skattesatser samt med utgångspunkt från någorlunda konstant totalförbrukning och med en beräknad mindre sänkning av nu gällande priser i överensstämmelse med ett i samband med tobaksbeskattningsomläggningen intaget tillägg till det mellan staten och tobaksmonopolet gällande kontraktet, vilket tillägg innehåller en bestämmelse, som förpliktar tobaksmonopolet att vid prissättningen »så avväga den del av belastningen å varan, som avser att lämna vinst å rörelsen, att vinsten därvid icke beräknas högre än som är erforderligt för beredande åt bolaget av skäligen inkomst å rörelsen».

Riksräkenskapsverket, som icke har något att erinra mot den av tobaksmonopolet verkställda beräkningen, har — — — uppfört skatten med 50,000,000 kronor.»

I enlighet med riksräkenskapsverkets förslag har tobaksskatten i statsverkspropositionens förslag till riksstat upptagits till 50,000,000 kronor.

Statsverkspropositionen.

Beträffande nettointkomsterna å titlarna tobaksskatt och särskild skatt å tobak har utskottet från riksräkenskapsverket inhämtat följande uppgifter:

Utskottet.

	1:a halvåret 1924	2:a halvåret 1924	1924, hela året	1:a kvart. 1925
Tobaksskatt	kr. 18,101,033: 82	21,609,198: 14	39,710,231: 96	12,861,743: 89
Särskild skatt å				
tobak	» 6,292,456: 87	1,028,690: 87	7,321,147: 74	—

Å titeln tobaksskatt har, enligt vad från riksräkenskapsverket sedermera inhämtats, under april månad 1925 influtit i behållen inkomst 3,456,567 kronor 7 öre.

Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen hava titlarna tobaksskatt och särskild skatt å tobak från och med budgetåret 1924—1925 sammanförts till en titel, tobaksskatt.

Enligt punkt 5 av den år 1924 av Kungl. Maj:t å statens vägnar enligt riksdagens bemyndigande (proposition nr 192 och riksdagens skrivelse nr 150 år 1924) träffade tilläggsöverenskommelsen till det mellan staten samt aktiebolaget svenska tobaksmonopolet den 12 februari 1915 upprättade kontraktet angående utövande av svenska statens tobaksmonopol åligger det bolaget, att vid fastställandet av tobaksvaras priskurantpris, varom förmäles i § 7 av huvudkontraktet, så avväga den del av belastningen å varan, som avser att lämna vinst å rörelsen, att vinsten därvid icke beräknas högre än som är erforderligt för beredande åt bolaget av skälig inkomst å rörelsen.

De prissänkningar å olika tobaksvaror, som av bolaget till följd av nämnda bestämmelse vidtagits eller kunna komma att vidtagas, måste, då tobaksskatten till en del utgår i procent av priskurantpriset, medföra en minskning av statens inkomster av tobaksskatten, under förutsättning att konsumtionen ej väsentligen ökas. Det har synts utskottet angeläget att, därest en sådan minskning framträder, Kungl. Maj:t redan vid början av nästkommande års riksdag framlägger sådant förslag om höjning av skattesatserna för tobak, som kan erfordras för att inkomsten av tobaksskatten för budgetåret 1925—1926 skall komma att uppgå till minst 50 miljoner kronor. Under betonande härav har utskottet ansett sig kunna godtaga den av Kungl. Maj:t föreslagna beräkningen av tobaksskatten.

Utskottet får sålunda hemställa,

att tobaksskatten måtte för budgetåret 1925—1926 beräknas till kronor 50,000,000.

10:o.

Brännvinstillverkningskatt.

Riksräkenskapsverket har anfört följande:

»**Brännvinstillverkningskatt**, bevillning, är i riksstaterna för nedannämnda år uppförd med följande belopp:

Riksräkenskapsverket.

år 1919	kronor	2,800,000
» 1920	»	8,000,000
» 1921	»	15,000,000
» 1922	»	17,000,000
» 1923 ($\frac{1}{1}$ — $\frac{30}{6}$)	»	6,000,000
budgetåret 1923—1924	»	13,000,000

Den behållna inkomsten har utgjort:

år 1919	kronor	6,479,309
» 1920	»	17,739,919
» 1921	»	12,702,868
» 1922	»	13,668,520
» 1923 ($\frac{1}{1}$ — $\frac{30}{6}$)	»	4,732,922
budgetåret 1923—1924	»	14,461,210

I riksstaten för innevarande budgetår har ifrågavarande inkomstitel uppförts med 14,000,000 kronor. Enligt vad som i en inom kontrollstyrelsen utarbetad promemoria framhålles, kunna några sådana förhållanden icke väntas inträda, varigenom väsentlig förändring med avseende å behållningen av brännvinstillverkningskatten skulle uppkomma för budgetåret 1925—1926. Med hänsyn till utfallet för senaste budgetår synes en höjning för 1925—1926 kunna ifrågasättas. Kontrollstyrelsen har i skrivelse den 3 sistlidne oktober föreslagit, att inkomstiteln nu skulle upptagas till ett belopp av 14,500,000 kronor.

Riksräkenskapsverket anser sig dock böra stanna vid 14,400,000 kronor.»

I enlighet med vad kontrollstyrelsen föreslagit har departementschefen ansett, att förevarande inkomstitel bör upptagas med ett till 14,500,000 kronor avrundat belopp.

Departementschefen.

Med sistnämnda belopp, 14,500,000 kronor, har sålunda brännvinstillverkningskatten upptagits i statsverkspropositionens förslag till riksstat.

Statsverkspropositionen.

Beträffande brännvinstillverkningskatten för år 1924 och första kvartalet 1925 har utskottet från riksräkenskapsverket inhämtat följande uppgifter:

Utskottet.

	1:a halvåret 1924	2:a halvåret 1924	1924, hela året	1:a kvart. 1925
Influtet	kr. 6,235,416: 58	11,778,258: 35	18,013,674: 93	2,421,870: 49
Utgifter för inkomstiteln	» 1,600,195: 44	991,389: 02	2,591,584: 46	687,765: 01
Behållen inkomst	kr. 4,635,221: 14	10,786,869: 33	15,422,090: 47	1,734,105: 48.

Ovan under punkt 7 har nämnts, att Kungl. Maj:ts förslag om vissa ändringar i förordningen angående statsverkets fond av rusdrycksmedel icke vunnit riksdagens bifall. Med hänsyn härtill har utskottet ansett anledning saknas att, på sätt Kungl. Maj:t i den i statsverkspropositionen intagna specifikationen av statsverkets inkomster föreslagit, frångå den hittills brukliga ordningen och formen för upptagandet i riksstaten av de inkomstitlar, som skola lämna bidrag till nämnda fond. Utskottet uppför därför i sitt förslag till specifikation den förevarande inkomstiteln samt inkomstitlarna rusdrycksförsäljningsmedel och maltskatt i följd, med titlarnas slutsumma utförd.

Utskottet får hemställa,

att brännvinstillverkningsskatten måtte för budgetåret 1925—1926 beräknas till kronor 14,500,000.

11:o.

Rusdrycksförsäljningsmedel.

Riksräkenskapsverket har anfört följande:

Riksräken-
skapsverket

»**Rusdrycksförsäljningsmedel.** Å denna titel, som är avsedd att upptaga rusdrycksbolagens vinstmedel för föregående kalenderår, hava till statsverket influtit i behållen inkomst under nedanstående år följande belopp:

år 1919	kronor	12,098,539
» 1920	»	28,840,599
» 1921	»	37,383,097
» 1922	»	21,128,374
» 1923 ($\frac{1}{1}$ — $\frac{30}{6}$)	»	13,074,778
budgetåret 1923—1924	»	14,501,517

I en från kontrollstyrelsen erhållen promemoria anföres rörande denna skatt: 'Nämnda medel äro i riksstaten för budgetåret 1924—1925 upptagna till 15 miljoner kronor. Statsverkets behållna inkomst av samma medel under budgetåret 1923—1924 var 14.5 miljoner kronor. Huruvida vinstmedlen för innevarande budgetår verkligen komma att uppgå till beräknat belopp, är ännu alltjämt omöjligt att med säkerhet förutsäga. Av tillgängliga statistiska uppgifter att döma, torde emellertid bruttovinsten å rusdrycksförsäljningen, trots en konsumtionsökning av spritdrycker från 26.3 miljoner till omkring 28.5 miljoner liter, komma att stanna något under motsvarande bruttovinst för år 1923. Systembolagens inköp av spritdrycker (exklusive omsättningsskatt) och viner belöpte sig sålunda under de åtta första månaderna 1924 till endast 52 miljoner kronor mot 53 miljoner kronor under samma tid år 1923, och då handelsvinsten å samtliga försäljningsrörelser utom egen utskänkning, där viss förhöjning inträtt, i år utgår med praktiskt taget samma procentuella tillägg å inköpspriset som förra året och inköpsprisen komma att ytterligare sjunka under sista kvartalet, medför detta självfallet även en minskning absolut taget av

bruttovinsten å försålda rusdrycker. Då för innevarande år varken något större överskott eller någon större brist kan väntas uppkomma i för utskylder reserverade medel, är frågan huruvida nettovinsten kommer att uppgå till i riksstaten angivet belopp närmast beroende av huruvida den nedgång, som enligt inom kontrollstyrelsen verkställda beräkningar otvivelaktigt ägt rum i systembolagens omkostnader, är tillräcklig att kompensera den av prissänkningarna förorsakade nedgången i bruttovinsten å varor. Då det ekonomiska utbytet av bolagens verksamhet sålunda för närvarande synes undergå någon minskning torde försiktigheten bjuda, att rusdrycksförsäljningsmedlen beräknas under budgetåret 1925—1926 inflyta med ett till 13 miljoner kronor minskat belopp.

Riksräkenskapsverket finner, att de av kontrollstyrelsen anförda omständigheterna böra föranleda en sänkning av denna inkomstitels beräkning, men anser, att, då under senaste budgetår uppnåtts 14,500,000 kronor, sänkningen kan stanna vid 13,500,000 kronor, vilket belopp ämbetsverket uppfört i sin förslagstabell.»

Departementschefen har anført, att chefen för kontrollstyrelsen i en till departementschefen inkommen, den 16 december 1924 dagtecknad promemoria meddelat, att enligt kontrollstyrelsen tillhandakomna uppgifter rörande rusdrycksförsäljningsbolagens beräknade nettovinst av 1924 års rörelse, denna vinst skulle komma att uppgå till i runt tal 15.3 miljoner kronor. Enär, såvitt då kunde bedömas, under innevarande försäljningsår sådana förhållanden icke komme att inträffa, att rusdrycksförsäljningsbolagens ekonomiska avkastning i väsentligare grad skulle påverkas, syntes det av kontrollstyrelsen tidigare beräknade beloppet av under budgetåret 1925—1926 inflytande rusdrycksförsäljningsmedel kunna höjas med 1 miljon kronor till 14 miljoner kronor.

*Departements-
chefen.*

I enlighet med den i sistberörda promemoria angivna beräkningen tillstyrkte departementschefen, att rusdrycksförsäljningsmedlen upptoges med 14,000,000 kronor.

Med 14,000,000 kronor har sålunda förevarande inkomstitel upptagits i statsverkspropositionens förslag till riksstat.

*Statsverks-
propositionen.*

Från riksräkenskapsverket har utskottet inhämtat, att å förevarande inkomstitel influtet i behållan inkomst:

Utskottet.

1:a halvåret 1924	kronor	14,499,970: 74
2:a » »	»	314,176: 37
Hela året »	»	14,814,147: 11
1:a kvart. 1925	»	105,917: 64
april »	»	355,377: 05.

Utskottet får hemställa,

att rusdrycksförsäljningsmedlen måtte för budgetåret 1925—1926 beräknas till kronor 14,000,000.

12:o.

Maltskatt.

Riksräkenskapsverket.

Riksräkenskapsverket har anfört följande:

»**Maltskatt**, bevillning, tillförde statsverket under nedannämnda år följande inkomstbelopp:

år 1919	kronor 2,616,204
» 1920	» 4,423,902
» 1921	» 4,294,883
» 1922	» 3,693,186

För första halvåret 1923 uppfördes titeln i enlighet med kontrollstyrelsens förslag med 2,200,000 kronor, under det att i själva verket 1,698,752 kronor under sistnämnda tidsperiod utgjorde den behållna inkomsten.

Under nämnda tid utgick maltskatten med 17 öre för de första 100,000 kilogrammen malt, som under visst tillverkningsår tillverkas vid bryggeri, där även andra maltdrycker än av första klassen få tillverkas, 20 öre för nästa 100,000 kilogram och 23 öre för varje kilogram utöver 200,000 kilogram. En höjning har emellertid ägt rum genom förordningen den 1 juni 1923 (nr 140), vilken trädde i kraft den 1 oktober samma år. Enligt nämnda förordning skall för malt, som i skattepliktigt bryggeri användes vid tillverkning av maltdryck, skatt erläggas med 75 öre för varje kilogram, dock att för varje bryggeri skatten för de första under tillverkningsåret avverkade 100,000 kilogrammen malt utgår med 65 öre för kilogram och för de nästa 100,000 kilogrammen med 70 öre för kilogram.

Den avsevärda höjning av maltskatten, som av statsfinansiella skäl sålunda ägt rum, beräknades för budgetåret 1923—1924 ha en sådan inverkan på skattens behållna inkomst, att skatten i riksstaten för nämnda tidsperiod uppfördes med 11,000,000 kronor.

Emellertid inflöto under nämnda budgetår av beräknade 11,000,000 kronor allenast 8,969,411 kronor. Anledningen till att den influtna maltskatten så väsentligen understigit den beräknade är icke att söka i nedgång av maltavverkningen, vilken tvärtom visar stegring under samma tid gent emot föregående motsvarande period, och som under budgetåret 1923—1924 utgjorde 22,698,823 kilogram, varigenom den *debiterade* maltskatten kom att belöpa sig till 12,667,293 kronor. Orsaken till underskottet sammanhänger i stället, enligt vad som i en till riksräkenskapsverket från kontrollstyrelsen överlämnad promemoria framhålles, därmed att upplupna maltskattebelopp, vilka erlades av sådana bryggerier, som åtnjöto anstånd med skattebetalningen, influtit först under början av innevarande budgetår.

För innevarande budgetår har maltavverkningen beräknats till 22,000,000 kilogram och har inkomsten av maltskatt för samma tid i riksstaten upptagits till 15,000,000 kronor. Beträffande budgetåret 1925—1926 torde maltavverkningen, med den tendens till ökning i nämnda avverkning, som kunnat konstateras, böra beräknas till 23,000,000 kilogram, varemot approximativt svarar en debiterad maltskatt av 16,100,000 kronor. Detta belopp

bör likväl minskas med utgifter för restitutioner och eftergifter med förslagsvis 900,000 kronor, vadan den behållna inkomsten skulle bliva 15,200,000 kronor. På grund härav synes inkomsten av maltskatt bära i riksstaten för budgetåret 1925—1926 upptagas med oförändrat belopp, och riksräkenskapsverket har förty — — — uppfört inkomstiteln med 15,000,000 kronor.»

Med enahanda belopp, 15,000,000 kronor, är inkomstiteln upptagen i stats-

Statsverkspropositionen.

Enligt vad utskottet från riksräkenskapsverket inhämtat utvisar maltskatten för senare halvåret 1924 och första kvartalet 1925 följande ställning:

Utskottet.

	1:a halvåret 1924	2:a halvåret 1924	1924, hela året	1:a kvart. 1925
Influtet	kr. 6,353,818: 95	9,174,805: 95	15,528,624: 90	3,060,708: 78
Utgifter för inkomstiteln »	549,089: 88	471,475: 18	1,020,565: 06	109.276: 59
Behållen inkomst	kr. 5,804,729: 07	8,703,330: 77	14,508,059: 84	2,951,432: 19.

Första halvåret 1924 har därjämte å särskild maltskatt influtit en behållen inkomst av 425,259 kronor 10 öre.

För april månad 1925 utvisar maltskatten, enligt vad utskottet vidare inhämtat, en behållen inkomst av 112,627 kronor 80 öre.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att maltskatten måtte för budgetåret 1925—1926 beräknas till..... kronor 15,000,000.

13:o.

Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker.

Härom har riksräkenskapsverket anfört följande:

Riksräkenskapsverket.

»Omsättningsskatt och utskänkningsskatt å spritdrycker, bevillning. Denna uppfördes å 1921 års riksstat och tilläggsstat med tillsammans 47,000,000 kronor, å 1922 års riksstat och tilläggsstat med tillsammans 67,000,000 kronor, å riksstaterna för första halvåret 1923 och budgetåret 1923—1924 med 35,000,000, respektive 43,700,000 kronor samt för budgetåret 1924—1925 med 38,000,000 kronor.

Den behållna inkomsten utgjorde:

år 1921	kronor	46,335,932
» 1922	»	55,995,723
» 1923 ($\frac{1}{1}$ — $\frac{30}{6}$)	»	27,460,003
budgetåret 1923—1924	»	39,533,490.

Enligt nådiga förordningen den 22 juni 1920 (nr 330) utgjorde omsättningsskatten 25 procent av det belopp, för vilket rusdrycksförsäljningsbolagen inköpa spritdrycker, och utskänkningsskatten 2 kronor för varje liter. Genom nådiga förordningen den 22 juni 1921 (nr 325) fördubblades från och med den 1 juli 1921 skattesatserna till respektive 50 procent och 4 kronor, en ökning, vars förutsatta inverkan på riksstaten för år 1922 framträdde i inkomsttitelns höjande till 62,000,000 kronor. Vidare höjdes genom nådiga förordningen den 9 juni 1922 (nr 249) omsättningsskatten till 65 procent, under det att utskänkningsskatten allt fortfarande skulle utgå med 4 kronor för varje liter. Genom förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) vilken trädde i kraft den 1 juli samma år ändrades ånyo skattesatserna. Omsättningsskatten utgår i enlighet med denna förordning, med däri genom kungl. förordning den 20 juni 1924 (nr 228) företagna smärre ändringar, för närvarande med 50 procent av det belopp för vilket detaljhandelsbolagen inköpa spritdrycker; dock att skatten för renat egentligt brännvin med högst 40 procent alkoholhalt samt för sprit skall, då drycken i buteljerat skick inköpes hos partihandelsbolag, utgå efter det pris, drycken skulle hava betingat vid inköp å fat. Utskänkningsskatten utgår med 2 kronor för liter egentligt brännvin och 4 kronor för liter av andra spritdrycker. För renat egentligt brännvin av högst 40 procent alkoholhalt utgår emellertid icke utskänkningsskatt.

I en från kontrollstyrelsen inkommen promemoria anföres beträffande här ifrågavarande inkomsttitel, att då under tiden juli—oktober innevarande år influtit omkring 12,600,000 kronor (d. v. s. på $\frac{1}{3}$ år 33 procent av det för hela budgetåret beräknade beloppet, 38,000,000 kronor), och spritdryckskonsumtionen under månaderna juli—oktober normalt något understiger $\frac{1}{3}$ av årsförsäljningen, det beräknade beloppet sannolikt torde komma att inflyta. Då emellertid redan beslutade och eventuellt ytterligare pris-sänkningar helt komma att kompensera den sannolikt något ökade konsumtionen under återstoden av detta och nästkommande budgetår, torde, under förutsättning av oförändrade skattesatser, omsättnings- och utskänkningsskatt kunna beräknas inflyta med oförändrat belopp eller 38,000,000 kronor under budgetåret 1925—1926.

Riksräkenskapsverket har icke något att erinra mot denna kontrollstyrelsens beräkning.»

Statsverkspropositionen.

I statsverkspropositionens riksstatsförslag har omsättnings- och utskänkningsskatten upptagits med det av kontrollstyrelsen och riksräkenskapsverket beräknade beloppet, 38,000,000 kronor.

Prop. nr 232.

I propositionen nr 232 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 15 maj 1925, bland annat föreslagit riksdagen att antaga följande

Förslag

till

förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker.

Härigenom förordnas, att förordningen den 8 juni 1923 angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker med däri genom förordningen den 20 juni 1924 (nr 228) gjorda ändringar skall äga fortsatt tillämpning intill utgången av juni månad år 1926.

Till det vid propositionen nr 232 fogade statsrådsprotokollet har föredragande departementschefen anfört bland annat följande:

*Departements-
chefen den
15/6 1925.*

»Gällande bestämmelser angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker innefattas i förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) med däri genom förordningen den 20 juni 1924 (nr 228) gjorda ändringar.

Enligt berörda bestämmelser, som gälla intill utgången av juni månad år 1925, upptages *omsättningsskatt* för spritdrycker vid detaljhandelsbolagens inköp av dylika drycker och utgår med 50 procent av det belopp, som dryckerna, skatten oberäknad, betinga i inköp; dock att skatten för renat egentligt brännvin med högst 40 procent alkoholhalt samt för sprit skall, då drycken i buteljerat skick inköpes hos partihandelsbolag, utgå efter det pris, drycken skulle hava betingat vid inköp å fat. För spritdrycker, vilka utskänkas, upptages *utskänkningsskatt* med 2 kronor för liter egentligt brännvin och 4 kronor för liter av andra spritdrycker; utskänkningsskatt utgår dock icke för renat egentligt brännvin av högst 40 procent alkoholhalt. Nu nämnda skattesatser hava oförändrade tillämpats från och med den 1 juli 1923; de jämlikt förordningen den 20 juni 1924 vidtagna ändringarna avsågo allenast sättet för uppbärandet och redovisandet av omsättningsskatten.

Omsättnings- och utskänkningsskatten å spritdrycker lämnade för budgetåret 1923—1924 en behållen inkomst av 39.5 miljoner kronor. I riksstaten för innevarande budgetår är inkomsttiteln i fråga uppförd med ett belopp av 38 miljoner kronor. Enligt tillgängliga uppgifter har omsättningsskatten influtit med 26.3 miljoner kronor under tiden 1 juli 1924—30 april 1925 och utskänkningsskatten med 5.5 miljoner kronor under samma tid; för motsvarande månader under budgetåret 1923—1924 inflöto i omsättningsskatt 27.1 miljoner kronor och i utskänkningsskatt 6.2 miljoner kronor. Tillhoppa har omsättnings- och utskänkningsskatten å spritdrycker alltså givit 31.8 miljoner kronor under innevarande budgetårs tio första månader emot 33.3 miljoner kronor under motsvarande tid av budgetåret 1923—1924.

I statsverkspropositionen till innevarande års riksdag har omsättnings- och utskänkningsskatten å spritdrycker upptagits med samma belopp som för

innevarande budgetår eller 38 miljoner kronor. Därvid har förutsatts, att gällande skattesatser skulle oförändrade tillämpas under nästkommande budgetår. De nu kända uppgifterna rörande utfallet under löpande budgetåret av omsättnings- och utskänkningsskatten å spritdrycker, jämte vad övrigt jag i ärendet inhämtat, synas ej giva anledning till annat antagande än att under angivna förutsättning ifrågavarande skatt allttjämt kan beräknas komma att inflyta med det i riksstatsförslaget upptagna beloppet. Om jag ock i det följande kommer att föreslå vissa jämkningar av den i årets statsverksproposition framlagda inkomstberäkningen, förefinnes likväl intet behov att höja eller sänka omsättnings- och utskänkningsskatten. Jag tillstyrker sålunda, att 1923 års förordning med däri år 1924 vidtagna ändringar föränas fortsatt giltighet intill utgången av juni månad år 1926.»

Utskottet.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran emot vare sig det i propositionen nr 232 framlagda förslaget att under nästkommande budgetår uttaga omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker med oförändrade skattesatser eller den i statsverkspropositionen gjorda beräkningen av förevarande inkomstittel.

Utskottet får förty hemställa,

A) att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 232, i vad densamma avser fortsatt upptagande av omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker, antaga det med propositionen framlagda förslaget till förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker; samt

B) att omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker måtte för budgetåret 1925—1926 beräknas till kronor 38,000,000.

I Kungl. Maj:ts förslag till riksstat för budgetåret 1925—1926 äro bevillningarna — utom postbevillningen — tillika med *mantalspenningar* och *prästerskapets till statsverket indragna tionde* uppförda under rubrikerna »A. Egentliga statsinkomster. I. Skatter.» Under förutsättning ej mindre att riksdagen godkänner bevillningsutskottets här ovan intagna förslag än även att mantalspenningar och prästerskapets tionde uppföras med av Kungl. Maj:ts föreslagna belopp, respektive 950,000 och 2,648,700 kronor, komma inkomsttitlarna under nämnda rubrik »Skatter» i den av riksdagen beslutade riksstaten att uppföras med följande belopp:

		Kronor
A. Egentliga statsinkomster.		
I. Skatter:		
1.	Mantalspenningar	950,000
2.	Prästerskapets till statsverket indragna tionde ..	2,648,700
3.	Skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse:	
	a. Inkomst- och förmögenhetsskatt, <i>bevillning</i> :	
	α. Skatt å inkomst och förmögenhet	137,000,000
	β. B-skatt å aktiebolag m. fl.	1,000,000
		138,000,000
	b. Bevillning av fast egendom samt av inkomst, <i>bevillning</i>	3,400,000
	c. Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, <i>bevillning</i>	450,000
	d. Stämpelmedel, <i>bevillning</i>	44,000,000
	e. Lastpenningar, <i>bevillning</i>	600,000
		186,450,000
4.	Automobilskattemedel, <i>bevillning</i>	15,000,000
5.	Tullar och acciser:	
	a. Tullmedel, <i>bevillning</i>	133,000,000
	b. Sockerskatt, <i>bevillning</i>	25,400,000
	c. Tobaksskatt, <i>bevillning</i>	50,000,000
	d. Brännvinstillverkningskatt, <i>bevillning</i>	14,500,000
	e. Rusdrycksförsäljningsmedel, <i>bevillning</i>	14,000,000
	f. Maltskatt, <i>bevillning</i>	15,000,000
		43,500,000
	g. Omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker, <i>bevillning</i>	38,000,000
		289,900,000
		494,948,700

14:o.

Postmedlen.

Denna inkomsttitel är i riksstaten för budgetåret 1924—1925 upptagen till ett belopp av 15,000,000 kronor, vilket belopp beräknats bliva postverkets överskott å rörelsen 1924.

Generalpost-
styrelsen den
15/11 1924.

I skrivelse den 15 november 1924 med förslag till beräkning av det inkomstöverskott av postverkets rörelse, som borde upptagas i riksstaten för budgetåret 1925—1926, hade generalpoststyrelsen beräknat det ekonomiska resultatet av poströrelsen under år 1924 sålunda:

inkomster, omkring	65.8	miljoner kronor
driftkostnader, omkring	52.4	» »
	<hr/>	
	överskott 13.4	miljoner kronor.

Generalpoststyrelsens nämnda skrivelse innehåller, enligt riksräkenskapsverkets i dess skrivelse den 9 december 1924 lämnade referat, vidare följande.

Beträffande 1925 års överskott framhåller generalpoststyrelsen till en början vanskligheten av att, så beroende som den vida övervägande delen av postverkets inkomster är av konjunkturerna på handels- och näringsområdena, med större anspråk på tillförlitlighet kalkylera ifrågasvarande inkomster längre tid i förväg och såsom ett belysande exempel på nämnda inverkan anför generalpoststyrelsen förhållandena under innevarande år, då stillaståndet i näringslivet åstadkommit en viss stagnation i posttrafiken med ty åtföljande inkomstminskning.

Vad beträffar *frankoteckensuppbörden*, som utgör huvudparten av postverkets inkomster och som mest röner inverkan av konjunkturväxlingarna, har densamma, om verkningarna av vidtagna portoändringar bortelimineras, år 1923 visat en stegring i jämförelse med år 1922 av omkring 6 procent, under det att ökningen från 1923 till 1924 torde utgöra högst 3 procent. I tidigare avgivna förslag till beräkning av postverkets inkomstöverskott har generalpoststyrelsen anmält, hursom under åren 1911—1915, då i stort sett normala ekonomiska förhållanden rådde i vårt land, den genomsnittliga årliga ökningen i uppbörden varit omkring 5 procent. Vid 1922 års slut belöpte sig uppbörden, med verkningarna av portoförhöjningarna från dragna — efter att hava visat en abnormt stor ökning under kristiden — till ungefärligen det belopp, vartill man kommer vid beräkning av en kontinuerlig ökning av 1911 års uppbörd med 4 procent, och vid utgången av år 1924 torde uppbörden utan portoförhöjningar befinna sig obetydligt över kurvan för en kontinuerlig ökning av 4 procent.

Måhända skulle man på grund av att uppbörden, med bortseende från portoändringarna, under de sista åren hållit sig vid och över kurvan för 4 procent kontinuerlig ökning böra kalkylera med, att ej heller för år 1925 frankoteckensintäkterna utan portoförhöjningar skulle sjunka under

sagda kurva. Med hänsyn särskilt till de rådande osäkra förhållandena på det ekonomiska området anser generalpoststyrelsen sig emellertid icke böra räkna med större ökning än den under år 1924 i förhållande till år 1923 nu uppskattade, eller 3 procent.

Övriga inkomster av utrikes rörelsen, nämligen för tidningsabonnemang, befordran av utgivarkorsband, registrering av ankomna försändelser m. m., torde komma att förete någon ökning år 1925 i förhållande till år 1924. Till största delen är denna ökning beroende på de ändringar beträffande postavgifterna vid postabonnemang å tidningar, som beslutats av 1924 års riksdag och vilka enligt gjorda beräkningar uppskattas innebära en inkomststegring av cirka 400,000 kronor.

I *postverkets inkomster av utrikes rörelsen* beräknas däremot år 1925 minskning inträda vid jämförelse med år 1924. Ifrågavarande inkomster utgöras av transittersättning för utländska försändelsers befordran över Sverige, portoandelar för försändelser från utlandet samt extra ordinarie uppbörd. Transittersättningen bestämmes för en tid av tre år i sänder på grundval av statistik, som upptages under viss i världspostkonventionen bestämd tid. En sådan statistisk period har pågått under tiden 15 oktober—11 november 1924, och på densamma skall grundas transitgottgörelsen för åren 1924—1926. Denna statistik torde icke hinna bli bearbetad samt vederbörande avräkningar utställda i sådan tid, att något belopp på grund av densamma hinner vare sig utbetalas under år 1925 eller inflyta till postverket under samma år.

Såsom tidigare framhållits är det för övrigt vanskligt att beträffande likvider från andra postverk med sannolikhet beräkna tidpunkten, då dylika likvider bli fullgjorda.

Vad beträffar inkomster för bestyr, som ligga utom ramen för postverkets egentliga verksamhet, anför generalpoststyrelsen följande.

Ersättningen för stämpelväsendets handhavande, vilken inbetalas till postverket året efter det, densamma avser, synes kunna beräknas till ungefär samma belopp, som för bestyret influtit under år 1924.

Gottgörelsen för postverkets bestyr med kronoskatteuppbörden å landsbygden tillföres likaledes postverket året efter det, som densamma avser. Ifrågavarande ersättning är beroende av — förutom antalet utsända debetsedlar — postanvisningsavgiftens storlek, antalet inbetalade skattepostanvisningar och skattepostanvisningarnas medelbelopp. Ersättningen sammansättes nämligen av *dels* en avgift av 5 öre per utsänd debetsedel, *dels ock* för varje inbetalad skattepostanvisning vanlig postanvisningsavgift minskad med 5 öre å förenämnda medelbelopp. Sedan från och med den 1 oktober 1924 postanvisningsavgiften sänkts med genomgående 5 öre per avgiftsgrupp, minskas således enbart av denna anledning postverkets nu ifrågavarande, under år 1925 inflytande ersättning med 5 öre per inbetalad skattepostanvisning i jämförelse med den år 1924 bekomna ersättningen. Skulle dessutom medelbeloppet per skattepostanvisning, vilket under nästföregående skatteinbetalningsperiod utgjorde i runt tal 59 kronor, sjunka till 50 kronor eller därunder — något som icke synes otroligt — minskas postverkets ersättning med ytterligare 10 öre per skattepostanvisning.

Sedan utbetalningen av folkpensioner från och med år 1924 omlagts att ske kvartalsvis i stället för tidigare månadsvis, kommer *postverkets ersättning för verkets bestyr med utbetalande av folkpensioner*, vilken inflyter till postverkets kassa året efter det, ersättningen avser, att undergå

en betydande minskning. I riksstaten för budgetåret 1924—1925 är för sagda gottgörelse, avseende år 1924, beviljat ett förslagsanslag av 155,000 kronor. En approximativ beräkning har givit vid handen, att postverket under år 1925 torde komma att tillföras ersättning motsvarande ungefärligen sistnämnda belopp.

Ersättningen för postsparbanksgöromålets handhavande, vilken sönderfaller i dels gottgörelse för direkta merutgifter, åsamkade av postsparbankens inordnande i postverket, dels ock ersättning för postsparbanksgöromålets handläggning å postanstalterna, upptages till samma belopp som för år 1924, eller omkring 800,000 kronor. Av detta belopp utgöra 500,000 kronor ersättning för de direkta merutgifterna. Sistnämnda summa är i det samtidigt härmed avgivna förslaget till driftkostnadsstat uppdelat på olika i sagda stat ingående titlar.

År 1925 kommer jämlikt 1924 års riksdags beslut en ny rörelsegren att tilläggas postverket, nämligen *postgiorörelsen*. Givetvis är det, innan denna rörelse någon tid varit i funktion, omöjligt att med tillförlitlighet beräkna postverkets inkomster av densamma. Generalpoststyrelsen anser sig emellertid kunna utgå ifrån, att postgiorörelsen skall under det första året lämna ungefärligen så stor inkomst, som erfordras för att täcka postverkets samtliga kostnader för rörelsegrenen. I vad dessa utgöra påtagbara merkostnader för postverket, äro de inräknade å de olika utgiftstitlarna uti förslaget till driftkostnadsstat. Generalpoststyrelsen upptager ett belopp av 400,000 kronor å inkomstsidan.

På grund av det anförda har generalpoststyrelsen kommit till det resultatet, att postverkets inkomster av poströrelsen under år 1925, därest nuvarande posttaxor, som äro fastställda att gälla till och med utgången av sistnämnda år, oförändrade bibehållas, kunna beräknas till 66.5 miljoner kronor. I det förenämnda förslaget till driftkostnadsstat har generalpoststyrelsen på däri närmare angivna skäl föreslagit upptagande under de särskilda huvudutgiftstitlarna av de belopp, som framgå av nedanstående tabell, vari jämväl införts motsvarande siffror ur den fastställda driftkostnadsstaten för år 1924 ävensom öknings- respektive minskningsbelopp.

	År 1924	År 1925	Ökning (+) resp. minskning —) år 1925 i förhållande till år 1924
	Kronor	Kronor	Kronor
A. Avlöningar	26,490,000	27,090,000	+ 600,000
B. Pensioner	1,225,000	1,325,000	+ 100,000
C. Omkostnader:			
1. Postbefordran	13,200,000	13,800,000	+ 600,000
2. Övriga omkostnader.....	4,665,000	4,765,000	+ 100,000
D. Världspostkongressen i Stockholm år 1924	350,000	—	— 350,000
E. Avsättning till förnyelsefond	1,170,000	1,220,000	+ 50,000
F. Dyrtidstillägg	4,500,000	5,300,000	+ 800,000
Summa kronor	51,600,000	53,500,000	+ 1,900,000

Det ekonomiska resultatet av poströrelsen under år 1925 skulle således under angivna förutsättningar bliva följande:

inkomster	66.5 miljoner kronor
driftkostnader	53.5 » »

överskott 13.0 miljoner kronor.

Beräkningarna äro, såsom nämnts, gjorda under förutsättning att nu utgående postavgifter skola bliva gällande jämväl under hela år 1925. Visserligen hava vid världspostkongressen i Stockholm fattats åtskilliga beslut, vilka kunna tänkas inverka på de avgifter, som i Sverige skola upptagas för internationella försändelser, men generalpoststyrelsen är icke beredd att nu taga ståndpunkt härtill, och — med hänsyn till, att kongressens beslut skola tillämpas först från och med den 1 oktober 1925 — lära under alla förhållanden eventuella ändringar icke bliva av nämnvärd ekonomisk betydelse.

I fråga om de inrikes postavgifterna har generalpoststyrelsen emellertid ansett sig böra taga under överbägande, huruvida icke en sänkning av paketportot nu bör vidtagas. Under det att så gott som alla övriga postavgifter numera nedsatts, utgår paketportot fortfarande med de belopp, vartill det bestämts genom beslut av 1920 års riksdag. Jämfört med avgifterna före världskriget företer brevportot nu en höjning av 50 procent, varemot paketportots höjning varierar i de olika viktgrupperna mellan 166 och 86 procent samt utgör i medeltal 122 procent. Från affärsvärlden har också hos generalpoststyrelsen gjorts framställningar om nedsättning av paketportot. Postverkets pakettrafik visar under de senaste åren en icke obetydlig nedgång, vilket synes tyda på, att avgifterna nu icke äro lämpligt avvägda. Med hänsyn härtill har inom generalpoststyrelsen igångsatts en utredning, vilken visserligen icke ännu är slutförd, men styrelsen har dock kommit till den uppfattningen, att en nedsättning bör vidtagas, och har styrelsen för avsikt att framdeles inkomma till Kungl. Maj:t med förslag härom. Angående nedsättningens omfattning har styrelsen ännu icke intagit någon bestämd ståndpunkt, men det torde böra räknas med, att en sådan nedsättning — vilken dock icke lär böra träda i kraft tidigare än den 1 juli 1925 — kan komma att medföra en inkomstminskning av omkring 2 miljoner kronor per år. Detta belopp antages dock efter hand komma att nedgå genom en av portosänkningen föranledd ökning av trafiken. Den på år 1925 belöpande inkomstminskningen skulle därför, vid bifall till generalpoststyrelsens blivande förslag, icke bliva större än omkring hälften av det ovan angivna minskningsbeloppet per år, eller alltså omkring 1 miljon kronor.

I anslutning härtill föreslår generalpoststyrelsen, att *inkomstöverskottet av poströrelsen* upptages i riksstaten för budgetåret 1925—1926 till 12 miljoner kronor.

Riksräkenskapsverket har upptagit överskottet från postverket till 12,000,000 kronor, under anförande att det av generalpoststyrelsen framhållna och åberopade stillaståndet i näringslivet syntes vara ett ofrånkomligt faktum och att även övriga av styrelsen anförda skäl för dess beräkning syntes vara hållbara.

Riksräkenskapsverket.

Departements-
chefen.

Departementschefen har, efter att hava redogjort för generalpoststyrelsens och riksräkenskapsverkets beräkningar beträffande postverket, anfört följande:

»Beträffande poströrelsens resultat under år 1925 har jag ansett mig böra i någon mån frångå generalpoststyrelsens beräkningar. Sålunda synes mig tillräcklig anledning icke föreligga att nu kalkylera med en så låg ökningsprocent för frankoteckensuppbörden som 3 procent, då man under de senaste åren i genomsnitt haft att räkna med en kontinuerlig ökning av 4 procent eller däröver. Vad angår den av generalpoststyrelsen ifrågasatta portosänkningen för paket, vill jag visserligen giva min anslutning till ett dylikt förslag, men jag anser dock, att paketportot i varje fall icke bör sänkas mer än som motsvarar nedgången i den allmänna prisnivån.

Å andra sidan är att iakttaga viss ökning av postverkets driftkostnader i anledning av det förslag i fråga om ordnandet av kvinnliga befattningshavares avlönings- och pensionsförhållanden, som kommer att föreläggas 1925 års riksdag. Oavsett denna ökning bör överskottet å poströrelsen kunna, på grund av vad jag nyss anfört, upptagas till 13 miljoner kronor i det föreliggande budgetförslaget.

Vid mina beräkningar angående det överskott från postverket, som kan vara att påräkna för den nu förestående statsregleringen, har jag, i likhet med generalpoststyrelsen, icke kunnat taga någon hänsyn till ifrågasatt omläggning av postverkets inlevereringar av rörelseöverskotten, i syfte att dessa inlevereringar må äga rum månadsvis eller kvartalsvis.»

Statsverks-
propositionen.

Postmedlen hava sålunda i statsverkspropositionen upptagits med 13,000,000 kronor.

Generalpost-
styrelsen den
20/2 1925.

I skrivelse den 20 februari 1925 har generalpoststyrelsen gjort framställning beträffande postavgifterna för tiden efter 1925 års utgång. Därvid har styrelsen förklarat sig dåmera vara i tillfälle meddela, att francoteckensuppbörden under år 1924 visat en stegring av allenast 2.5 procent vid jämförelse med 1923 års uppbörd, allt med bortseende från verkningarna av vidtagna portoändringar, samt att ökningen under januari 1925 varit ungefär enahanda. Enligt en överslagsvis gjord avslutning av postverkets bokslut för år 1924 komme överskottet för nämnda år att uppgå till 13.8 miljoner kronor. Vad beträffade det ekonomiska resultatet av postverkets rörelse under år 1926, vore det med hänsyn till de svarberäknliga faktorer, som inverkade på postverkets inkomster och driftkostnader, icke möjligt att så lång tid i förväg framlägga tillförlitliga kalkyler, och funne styrelsen under förhandenvarande förhållanden försiktigheten bjuda att med utgångspunkt från nuvarande posttaxor icke räkna med högre överskott än 14 miljoner kronor.

Prop. nr 133
och motion
I: 256.

I proposition den 13 mars 1925 nr 133 har Kungl. Maj:t framlagt förslag, avseende i huvudsak, att de nu gällande postavgifterna med undantag av

avgifterna för postabonnemang å tidning och för utgivarkorsband skola äga fortsatt giltighet tillsvidare, dock att för tiden från och med den 1 juli 1925 skall gälla *dels* att viktsatsen, varå befodringsavgiften för inrikeskorsband, som innehåller uteslutande blindskrift, beräknas, skall höjas från 500 till 1,000 gram, *dels* att paketavgifterna, som för närvarande utgöra för intill 1 kilogram 80 öre, för mer än 1 men ej över 3 kilogram 1 krona 10 öre, för mer än 3 men ej över 5 kilogram 1 krona 40 öre samt för varje kilogram eller del därav utöver 5 kilogram 80 öre, skola nedsättas till respektive 60 öre, 90 öre, 1 krona 20 öre och 60 öre, *dels* att den särskilda tilläggsavgiften för s. k. ilpaket, vilken för närvarande utgör 1 krona 40 öre för var vikt av 5 kilogram eller del därav, skall utgå med 100 procent å befodringsavgiften, dock lägst 1 krona, och att den sålunda bestämda ilavgiften skall, i vad angår skrymmande paket, beräknas å den för dessa enligt gällande bestämmelser med 50 procent förhöjda befodringsavgiften, *dels ock* att högsta vikten för tjänstepaket, som utan särskild tilläggsavgift må befodras med snabbaste postlägenhet (såsom ilpaket), skall utgöra 1 1/2 kilogram.

I fråga om postavgifterna för postabonnemang å tidning och för utgivarkorsband har i nyssnämnda proposition vidare framlagts förslag, avseende i huvudsak att de nuvarande avgifterna skola äga fortsatt giltighet till utgången av år 1926, dock att för tiden från och med den 1 juli 1925 skall gälla, *dels* att utöver nuvarande viktavgift för utgivarkorsband skall, då försändelses vikt icke överstiger 25 gram, utgå en särskild avgift av 1 öre per försändelse, *dels* att för sådana utgivarkorsband, som sändas till vissa tidningars återförsäljare (kommissionärskorsband), skall införas en lägre avgift av 18 öre för varje vikt av 1 kilogram eller del av 1 kilogram, *dels ock* att maximivikten för tidningsexemplar, som skall befodras efter postabonnemang, skall höjas från nuvarande 200 till 250 gram.

I enlighet med bevillningsutskottets i betänkande nr 35 gjorda hemställan har riksdagen bifallit vad Kungl. Maj:t i propositionen nr 133 sålunda föreslagit ävensom — med anledning av en inom första kammaren av herr Pers väckt motion, nr 256 — beslutat, att utgivare av tidning, som utkommer minst två gånger i veckan, skall äga att, därest utgivaren ombesörjer de postabonnerade tidningsexemplarens inslagning till vederbörande abonnemangspostanstalter, för sålunda expedierade tidningsexemplar av postverket uppbära 6 procent av postavgiften för tidningarna.

Enligt vad utskottet inhämtat har postverkets överskott å rörelsen under kalenderåret 1924 uppgått till 13,857,244 kronor 32 öre.

Utskottet har funnit postmedlen kunna, i likhet med vad som skett i statsverkspropositionen, upptagas till 13,000,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet får förty hemställa,

att överskott å postverket måtte i riksstaten för budget-
året 1925—1926 beräknas till kronor 13,000,000.

Stockholm den 3 juni 1925.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Närvarande:

vid beslut angående punkten 1:o:

herrar Wohlin, Gustaf Nilsson i Kristianstad, Johan Nilsson i Kristianstad, Boman, Pers, Bårg, Borell, Jönsson i Boa, Olsson i Ramsta, Johansson i Kullersta, Lithander, Olsson i Golvvasta, Bengtsson i Kullen, Lövgren i Nyborg, Björnsson, Svensson i Grindstorp, Carlsson i Gävle och Andersson i Katrineholm;

vid beslut angående punkterna 2:o, 3:o, 4:o, 5:o, 6:o, 7:o, 8:o, 9:o, 10:o, 11:o, 12:o och 14:o samt vid beslut angående beräkning av omsättnings- och utskänknings-skatten å spritdrycker (under punkten 13:o):

herrar Wohlin, Gustaf Nilsson i Kristianstad, Johan Nilsson i Kristianstad, Rune, Boman, Pers, Bårg, Borell, Johan Bergman, Jönsson i Boa, Olsson i Ramsta, Johansson i Kullersta, Lithander, Olsson i Golvvasta, Bengtsson i Kullen, Lövgren i Nyborg, Björnsson, Ericson i Boxholm och Andersson i Katrineholm;

vid beslut angående propositionen nr 232, i vad densamma avser fortsatt upp-tagande av omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker (under punkten 13:o):

herrar Röing, Wohlin, Gustaf Nilsson i Kristianstad, Johan Nilsson i Kristianstad, Rune, Örne*, Boman, Pers, Borell, Johan Bergman, Jönsson i Boa, Olsson i Ramsta, Lithander, Hedlund i Östersund*, Olsson i Golvvasta, Bengtsson i Kullen, Björnsson, Björklund*, Granath* och Ericson i Boxholm.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.

Särskilt yttrande

av herrar *Bårg* och *Lövgren* i Nyborg, vilka såsom sin mening uttalat, att, innan någon sänkning av inkomst- och förmögenhetsskatten föreslagits, den år 1922 beslutade provisoriska förhöjningen av tullen å kaffe bort upphävas.